

ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΕΠΙΔΟΣΕΩΝ ΤΟΥ ΕΠ ΗΠΕΙΡΟΣ 2014-2020

ΟΚΤΩΒΡΙΟΣ 2018

Επιτελική Σύνοψη

Το Πλαίσιο Επίδοσης (Π.Ε.) του ΠΕΠ Ηπείρου 2014-2020 έχει ως βάση αναφοράς: α) τον Κανονισμό ΕΕ 1303/2013 με τη σχετική νομική βάση που αφορά στα άρθρα 20,21, 22,27 και 96 καθώς και το Παράρτημα II σχετικά με τη μέθοδο εφαρμογής του Π.Ε., β) τον Εκτελεστικό Κανονισμό 215/2014 με τη σχετική νομική βάση που αφορά στα άρθρα 4,5,6 και 7 σχετικά με τον καθορισμό οροσήμων και στόχων στο Π.Ε. και την αξιολόγηση της επίδοσής τους, γ) τον κατ'έξουσιοδότηση Κανονισμό 480/2014 για τα κριτήρια που αφορούν τις Δημοσιονομικές Διορθώσεις στο Π.Ε και δ) το Τεχνικό Κείμενο Οδηγιών για το Π.Ε. (Guidance Fiche for the Performance Framework, Τελική Έκδοση, Μάιος 2014).

Οι τύποι των δεικτών που χρησιμοποιούνται στο Π.Ε. του ΠΕΠ Ηπείρου είναι : α) Δείκτες εκροών (output indicators), β) Βασικά στάδια υλοποίησης (key implementation steps) και γ) Οικονομικοί δείκτες (financial indicators), ενώ το ΠΕ δεν περιλαμβάνει δείκτες αποτελέσματος (result indicators). Συνολικά το ΠΕ του ΠΕΠ Ηπείρου περιλαμβάνει 9 δείκτες εκροών, εκ των οποίων οι 6 αφορούν Κοινούς Δείκτες και 3 αφορούν Ειδικό Δείκτη, 7 Βασικά Στάδια Υλοποίησης και 5 Οικονομικούς Δείκτες (ένας ανά ΑΠ πλην των ΑΠ της Τεχνικής Βοήθειας).

Ειδικότερα, για την επιλογή των δεικτών εκροών του Π.Ε. αξιοποιήθηκαν τα κριτήρια της παρ. 3 του Παραρτήματος II του Καν. 1303/2013 που αφορούν την ποιότητα των οροσήμων και των στόχων που τίθενται στο Π.Ε., ενώ διασφαλίστηκε και η απαραίτητη αντιπροσωπευτικότητα αυτών ανά ΑΠ με το να δεικτοποιείται τουλάχιστον το 50% των πόρων ανά ΑΠ. Επίσης τηρήθηκε η οδηγία περί μικρού αριθμού δεικτών εκροών, ώστε να μειωθεί ο κίνδυνος μη επίτευξης των σχετικών οροσήμων του 2018 και των στόχων του 2023.

Για κάθε Άξονα Προτεραιότητας προβλέπεται ένας οικονομικός δείκτης που μετράει Πιστοποιημένες Δαπάνες σε όρους δημόσιας δαπάνης για το ορόσημο του 2018 και τον στόχο του 2023, ενώ οι άξονες της Τεχνικής Βοήθειας δεν συμμετέχουν στο Π.Ε. και έτσι δεν ορίζεται για αυτούς οικονομικός δείκτης. Επίσης ελήφθησαν υπόψη οι περιορισμοί που τίθενται για τους οικονομικούς δείκτες, όπως αυτοί απορρέουν από τον κανόνα N+3 του Προγράμματος για το 2018 και το 2023.

Επίσης, αξιοποιήθηκε η δυνατότητα εισαγωγής στο Π.Ε. των βασικών σταδίων υλοποίησης καθώς από την προϋπάρχουσα εμπειρία κρίθηκε ότι η υλοποίηση πράξεων που συνδέονται με το Π.Ε. και περιλαμβάνονται στους ΑΠ1, ΑΠ2, ΑΠ3 και ΑΠ4, δεν αναμένεται να έχουν ολοκληρωθεί το 2018 και επομένως εκτιμήθηκε ότι δεν θα υπάρχει μετρήσιμο αποτέλεσμα ή οι εκροές θα είναι πολύ χαμηλές. Το κάθε βασικό στάδιο αντιστοιχίστηκε με ένα σχετικό δείκτη εκροών που στοχοθετείται το 2023.

ΕΝΟΤΗΤΑ 1 : ΔΕΔΟΜΕΝΑ Η ΑΠΟΔΕΙΚΤΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΠΟΥ ΧΡΗΣΙΜΟΠΟΙΟΥΝΤΑΙ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΚΤΙΜΗΣΗ ΤΗΣ ΤΙΜΗΣ ΤΩΝ ΟΡΟΣΗΜΩΝ ΚΑΙ ΤΩΝ ΠΟΣΟΤΙΚΩΝ ΣΤΟΧΩΝ ΚΑΙ ΤΗΣ ΜΕΘΟΔΟΥ ΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ, ΓΙΑ ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ ΔΕΔΟΜΕΝΑ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΟ ΜΟΝΑΔΙΑΙΟ ΚΟΣΤΟΣ, ΤΑ ΚΡΙΤΗΡΙΑ ΑΝΑΦΟΡΑΣ, ΤΟΝ ΣΥΝΗΘΗ Η ΤΟΝ ΠΑΡΕΛΘΟΝΤΑ ΡΥΘΜΟ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ, ΤΙΣ ΣΥΜΒΟΥΛΕΣ ΤΩΝ ΕΜΠΕΙΡΟΓΝΩΜΟΝΩΝ ΚΑΙ ΤΑ ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ ΕΚ ΤΩΝ ΠΡΟΤΕΡΩΝ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ.

1.1 Μεθοδολογία Ποσοτικοποίησης του πλέγματος δεικτών

Η ποσοτικοποίηση των στόχων και δεικτών του ΠΕΠ, που αποτελεί και δομικό στοιχείο για το Π.Ε. έγινε μέσω μιας σύνθετης διαδικασίας διαβούλευσης και συνεργασίας μεταξύ των προγραμματικών αρχών του ΠΕΠ (ΕΔΑ ΠΕΠ Ηπείρου), του Συμβούλου Υποστήριξης του Σχεδιασμού και του Συμβούλου ex ante Αξιολόγησης του ΠΕΠ. Ως αφετηρία είχε την αναγκαιότητα ποσοτικοποίησης ορισμένων βασικών στοιχείων του προγραμματικού σχεδιασμού (ποσοτικών κατανομών στα υποκείμενα του Άξονα Προτεραιότητας (ΑΠ) δομικά επίπεδα του ΠΕΠ, μοναδιαία κόστη παρεμβάσεων κλπ.) αλλά και για λόγους ολοκλήρωσης του προγραμματικού κειμένου του ΠΕΠ, με την εκπόνηση και παρουσίαση σε αυτό του πλέγματος ποσοτικών στόχων και δεικτών, και για τις ανάγκες αξιολόγησης των δεικτών και τεκμηρίωσης των στόχων από την ex ante αξιολόγηση, αλλά και ως ένα βήμα για την περαιτέρω εξειδίκευση του αναπτυξιακού σχεδιασμού. Η διαδικασία αυτή περιελάμβανε πέντε διακριτά (αν και εν μέρει παράλληλα) στάδια επεξεργασίας, τα οποία περιγράφονται συνοπτικά στην συνέχεια, με δεδομένο ότι η ορθότητα και η αξιοπιστία της διαδικασίας και των παραδοχών της επιλογής των δεικτών και της ποσοτικοποίησης των στόχων αποτελεί αφ'εαυτού ζήτημα εξέχουσας σημασίας.

Στο πρώτο από τα στάδια αυτά, ολοκληρώθηκε η διαδικασία καθορισμού των ποσοτικών κατανομών των διαθέσιμων πόρων του ΠΕΠ ανά Θεματικό Στόχο (ΘΣ) και κατ'επέκταση ανά ΑΠ, έτσι ώστε να καλύπτονται οι διαπιστωμένες ανάγκες της Περιφέρειας ανά θεματικό πεδίο. Μάλιστα η κατανομή των πόρων διέφερε σε σχέση με την αρχική κατανομή της 3^{ης} Εγκυκλίου σχεδιασμού των ΕΠ της ΠΠ 2014-2020 καθώς καταγράφηκαν αυξημένες ανάγκες στον τομέα της ενεργειακής αποδοτικότητας, οι οποίες ορίζονται τόσο από την σχετική πολιτική του αρμόδιου Υπουργείου και τις αντίστοιχες δεσμεύσεις της χώρας, όσο και από τον αναπτυξιακό όραμα της Περιφέρειας. Παράλληλα καταγράφηκαν αυξημένες ανάγκες στον ΘΣ6 προκειμένου: α) να καλυφθούν οι δεσμεύσεις που προκύπτουν από μεταφερόμενα έργα της προηγούμενης προγραμματικής περιόδου, β) να καλυφθούν οι αυξημένες ανάγκες της Περιφέρειας σε υποδομές διαχείρισης λυμάτων σε οικισμούς που βρίσκονται πλησίον ευαίσθητων οικοσυστημάτων και ακτών κολύμβησης γ) να διασφαλιστούν οι αναγκαίοι πόροι για την υλοποίηση της βιώσιμης αστικής ανάπτυξης, δ) να διασφαλιστούν οι αναγκαίοι πόροι για την υλοποίηση του ΙΠ που αφορά τις πολιτιστικές διαδρομές στα αρχαία θέατρα της Περιφέρειας, και ε) να εξασφαλιστούν οι πόροι για το μεγαλύτερο μέρος των δράσεων που αποτελούν προτεραιότητες του αρμόδιου Υπουργείου και αφορούν την διαχείριση στερεών αποβλήτων (υποδομές ΠΕΣΔΑ), τη βιοποικιλότητα και το χωροταξικό και πολεοδομικό σχεδιασμό. Με τον τρόπο αυτό οριστικοποιήθηκαν πλέον οι βασικοί χρηματοδοτικοί πίνακες του ΠΕΠ και καθορίστηκε η αναλογία πόρων που αντιστοιχεί σε κάθε ΑΠ.

Στο δεύτερο στάδιο της διαδικασίας, έγινε μία αντιστοίχιση των προβλεπόμενων παρεμβάσεων του νέου ΠΕΠ με αυτές που υλοποιούνται στο πλαίσιο του τρέχοντος ΠΕΠ ΘΕΣΗΠ 2007-2013 σε ότι αφορά την Ήπειρο, με στόχο να διαπιστωθεί ο βαθμός ομοιότητας

μεταξύ τους. Η ανάλυση αυτή περιέλαβε τις εξής επιμέρους εργασίες:

- Συλλογή και επεξεργασία στοιχείων υλοποίησης του ΠΕΠ ΘΕΣΗΠ και συγκεκριμένα α) καταγραφή των Π/Υ των ενταγμένων έργων και β) συστηματοποίηση των έργων (φυσικό και οικονομικό αντικείμενο)
- Αντιστοίχιση των κατηγοριών παρεμβάσεων του ΠΕΠ ΘΕΣΗΠ με τους Ειδικούς Στόχους και τις κατηγορίες παρεμβάσεων του ΠΕΠ Ηπείρου

Η αναλυτική αυτή επεξεργασία οδήγησε σε ένα πρώτο σώμα δυνητικών δεικτών του ΠΕΠ, για τους οποίους υπήρχαν ιστορικά στοιχεία (στοιχεία βάσης και μοναδιαίου κόστους), καθώς και εμπειρία παρακολούθησης στο πλαίσιο των σχετικών παρεμβάσεων του ΠΕΠ ΘΕΣΗΠ 2007-2013.

Στο τρίτο στάδιο της διαδικασίας, έγινε η οριστικοποίηση των χρηματοδοτικών βαρυτήτων των Ειδικών Στόχων του νέου ΠΕΠ ανά ΑΠ, με βάση τις προτεραιότητες του αναπτυξιακού σχεδιασμού για την νέα προγραμματική περίοδο 2014-20, λαμβάνοντας υπόψη τόσο την εμπειρία του παρελθόντος και την ανάγκη για διαχρονική συνέχεια και συνέπεια στην εφαρμογή των υλοποιούμενων πολιτικών της Περιφέρειας, όσο και τις νέες ανάγκες και δυνατότητες που προσδιορίστηκαν από την κοινωνικοοικονομική ανάλυση.

Στο τέταρτο στάδιο της διαδικασίας και με βάση τις ανωτέρω κατανομές ανά Ειδικό Στόχο, ολοκληρώθηκε η προσπάθεια μιας άτυπης, ενδεικτικής και αδρομερούς ανάλυσης του Π/Υ κάθε ΑΠ σε χαμηλότερο προγραμματικό επίπεδο (κατηγορίες δράσεων). Η κατανομή βασίστηκε στην ιεράρχηση των αναγκών και των δυνατοτήτων στις οποίες απευθύνονται οι προβλεπόμενες παρεμβάσεις του ΠΕΠ για την νέα προγραμματική περίοδο, σε συνάρτηση με μια κατά προσέγγιση εκτίμηση μοναδιαίου κόστους των προβλεπόμενων παρεμβάσεων. Με αυτόν τον τρόπο επετεύχθη η αναγκαία ποσοτική βάση έτσι ώστε να είναι δυνατή η αντιστοίχιση των επιμέρους Κατηγοριών Δράσεων του ΠΕΠ με κατάλληλους δείκτες εκροών και αποτελεσμάτων.

Στο πέμπτο και τελευταίο στάδιο της διαδικασίας έγινε η οριστικοποίηση του πλέγματος δεικτών του ΠΕΠ και η ποσοτικοποίησή τους. Με βάση την ανάλυση και τα συμπεράσματα που είχαν προκύψει από όλα τα προηγούμενα στάδια, επελέγησαν οι συγκεκριμένες Κατηγορίες Δράσεων του ΠΕΠ που προσφέρονται για ποσοτικοποίηση και οι κατάλληλοι δείκτες εκροών (κυρίως Κοινοί Δείκτες Εκροής) και αποτελεσμάτων, έτσι ώστε να ικανοποιούνται στον μέγιστο δυνατό βαθμό τα κριτήρια καταλληλότητας της παρ. 3 του Παραρτήματος II του Καν. 1303/2013.

Για τον προσδιορισμό των τιμών βάσης όπου αυτό απαιτείται χρησιμοποιήθηκαν στοιχεία της ΕΔΑ της Περιφέρειας Ηπείρου, της βάσης (ΟΠΣ) φυσικού και οικονομικού αντικειμένου (με ημερομηνία αναφορά 31/12/2013), καθώς και στοιχεία από επίσημες στατιστικές πηγές (Eurostat, ΕΛΣΤΑΤ).

Ο προσδιορισμός των τιμών στόχου των επιλεγμένων δεικτών, όπως προαναφέρθηκε και με εξαίρεση μόνο δύο περιπτώσεις, έγινε με βάση την άτυπη κατανομή της δημόσιας δαπάνης ανά Δράση του ΕΠ και το εκτιμώμενο μοναδιαίο κόστος των προβλεπόμενων παρεμβάσεων, το οποίο συστηματοποιήθηκε με την συνεργασία των αρμόδιων στελεχών της ΕΔΑ της Περιφέρειας.

Στην περίπτωση Δράσεων παρόμοιων σε φύση και περιεχόμενο με αντίστοιχες παρεμβάσεις που υλοποιήθηκαν ή υλοποιούνται κατά την τρέχουσα προγραμματική περίοδο (κυρίως στο πλαίσιο του ΠΕΠ ΘΕΣΗΠ), για την εκτίμηση της τιμής-στόχου των σχετικών δεικτών

εκροών χρησιμοποιήθηκαν κυρίως απολογιστικά στοιχεία των σχετικών παρεμβάσεων.

Στις περιπτώσεις εκείνες όπου, παρά την ονοματολογική ομοιότητα ή και ταυτοσημία ορισμένων δεικτών με εκείνους που χρησιμοποιήθηκαν κατά την προγραμματική περίοδο 2007-2013, προβλέπεται σημαντική ποιοτική μεταβολή του περιεχομένου των σχετικών Δράσεων, το μοναδιαίο κόστος που έχει χρησιμοποιηθεί για τον υπολογισμό των δεικτών εκροών έχει προσδιορισθεί από συναφείς κατά το δυνατόν παρεμβάσεις σε συνεργασία με άλλους φορείς προγραμματισμού (π.χ Υπουργείο Εργασίας για δράσεις του ΘΣ8 και ΘΣ9).

Σημαντική ιδιαιτερότητα σε σχέση με τις προηγούμενες Προγραμματικές Περιόδους (ΠΠ) είναι το γεγονός ότι στους δείκτες αποτελέσματος οι τιμές-στόχοι δεν προκύπτουν μέσω της σχετικής ανάλυσης μοναδιαίου κόστους του αντίστοιχου δείκτη εκροών, σε συσχέτιση με τον πληθυσμό στόχο που αποτελεί τον παρονομαστή του δείκτη αλλά ο δείκτη βρίσκεται σε άμεση συνάφεια με τον ειδικό στόχο ώστε να αποτυπώσει την σχετική μεταβολή. Από αυτή τη δεξαμενή δεικτών επιλέχθηκαν οι 8 δείκτες εκροής για το πλαίσιο επίδοσης του ΠΕΠ Ηπείρου. Η τεκμηρίωση της επιλογής αναλύεται στην Ενότητα 2.

Συνολικά το ΠΕ του ΠΕΠ Ηπείρου περιλαμβάνει 9 δείκτες εκροών, εκ των οποίων οι 6 αφορούν Κοινούς Δείκτες και 3 αφορούν Ειδικό Δείκτη, 7 Βασικά Στάδια Υλοποίησης και 5 Οικονομικούς Δείκτες (ένας ανά ΑΠ πλην των ΑΠ της Τεχνικής Βοήθειας).

1.1 Τεκμηρίωση των οροσήμων-ποσοτικών στόχων των δεικτών του Π.Ε.

Τεκμηρίωση ανακατανομής τιμών δείκτη F100

Για τις ανάγκες υπολογισμού του οικονομικού δείκτη (F100) για το 2018, προτάθηκε από την ΕΑΣ και την Αρχή Πιστοποίησης ένας βοηθητικός πίνακας υπολογισμού (σε excel μορφή). Ο πίνακας αυτός δημιουργήθηκε με σκοπό να συνδράμει τις ΔΑ να διασφαλίσουν τα παρακάτω:

1. Το σύνολο των πιστοποιημένων δαπανών στο ΕΠ για το 2018 να είναι μεγαλύτερο/ίσο από το ποσό της κύριας χρηματοδότησης (main allocation) των ετών 2014+2015 ανά Ταμείο και να αντιστοιχεί στο N+3 του 2018 που περιλαμβάνεται στον Πίνακα 17 του ΕΠ με αναγωγή σε όρους δημόσιας δαπάνης.
2. Η κατανομή του ανωτέρω ποσού πιστοποιημένων δαπανών σε όρους δημόσιας δαπάνης ανά άξονα προτεραιότητας γίνεται με βάση τα στοιχεία του χρηματοδοτικού πίνακα 18α.

Στο σχετικό excel εισήχθη ο χρηματοδοτικός πίνακας 18α ακριβώς όπως έχει συμπεριληφθεί στην SFC και τα ποσά της κύριας χρηματοδότησης των ετών 2014+2015 ανά Ταμείο του πίνακα 17 όπως αυτός είχε συμπληρωθεί στην SFC.

Μετά την εισαγωγή των σχετικών στοιχείων, προέκυπτε η εκτίμηση της κατανομής του ποσού των πιστοποιημένων δαπανών ανά άξονα προτεραιότητας (εκτός των αξόνων της τεχνικής βοήθειας) και το συνολικό άθροισμα ανά Ταμείο σε όρους δημόσιας δαπάνης για το 2018. Επίσης, υπολογίστηκε η κατανομή του ποσού των πιστοποιημένων δαπανών ανά άξονα προτεραιότητας (εκτός των αξόνων της τεχνικής βοήθειας) και το συνολικό άθροισμα ανά Ταμείο σε όρους κοινοτικής συνδρομής για το 2018. Η ανωτέρω κατανομή σε όρους κοινοτικής συνδρομής επέτρεπε στη ΔΑ να ελέγξει αν το συνολικό ποσό ανά Ταμείο είναι μεγαλύτερο/ίσο με το ποσό της κύριας χρηματοδότησης (main allocation) των ετών 2014+2015 ανά Ταμείο του Πίνακα 17.

Η χρήση του ανωτέρω τρόπου υπολογισμού δεν δόθηκε από την ΕΑΣ/ΕΥΣΣΑ ως υποχρεωτική, επιτρέποντας στις ΔΑ να αναπτύξουν, αν το έκριναν σκόπιμο, διαφορετική προσέγγιση για την εκτίμηση των οικονομικών δεικτών του Προγράμματος ευθύνης τους.

Στο πλαίσιο αυτό για τον υπολογισμό του F100 κατά την σύνταξη του ΕΠ ακολουθήθηκε η ανωτέρω μεθοδολογία και μάλιστα, όπως ορθώς επισημαίνεται, οι στόχοι τέθηκαν πιο “αισιόδοξοι”, επαυξημένοι κατά 3,8% για το ΕΤΠΑ και 1,6% για το ΕΚΤ, σύμφωνα με τον πίνακα:

Άξονας / Ταμείο	Δημόσια Δαπάνη 2014 & 2015	Ποσοστό προσαύξησης	F100
(1)	(2)	(3)	(4) = (2) * (100%+(3))
1	11.539.248	13,8%	13.129.190
2	34.863.309	1,4%	35.361.680
3	19.606.712	2,5%	20.095.752
4	7.630.791	2,5%	7.821.122
5	13.063.507	1,6%	13.275.016
ΕΤΠΑ (1,2,3,4)	73.640.060	3,8%	76.407.744
ΕΚΤ (5)	13.063.507	1,6%	13.275.016

Η αρχική τιμή του δείκτη F100 βασίστηκε σε μια εσφαλμένη παραδοχή, όσον αφορά στα ποσά της αρχικής και ετήσιας προχρηματοδότησης (Αρχική και Ετήσια προχρηματοδότηση, Καν 1303/2013, αρθ. 134). Ειδικότερα, κατά την αρχική διαμόρφωση του ΕΠ, ο υπολογισμός του οικονομικού δείκτη F100 είχε βασισθεί στις δεσμεύσεις του ΕΠ για τα δύο πρώτα έτη της Προγραμματικής Περιόδου (2014 και 2015) σε επίπεδο Άξονα / Ταμείου / Περιφέρειας (ΑΤΠ). Η προσέγγιση αυτή δίνει ποσά τα οποία θα ταίριαζαν με τα ποσά του N+3 για το 2018, αν δεν είχαν αφαιρεθεί οι προκαταβολές (αρχική προχρηματοδότηση και ετήσια προχρηματοδότηση). Η αρχική μεθοδολογία υπολογισμού του στόχου του δείκτη F100 για το 2018 βασίστηκε σε λάθος εκτιμήσεις και λανθασμένη κατανόηση της μεθοδολογίας υπολογισμού του στόχου του N+3 για το 2018.

Η προσέγγιση αυτή δεν ήταν επιτυχής και οδήγησε σε πολύ ψηλές εκτιμήσεις τιμών για τον δείκτη F100. Για την συσχέτιση του F100 με το N+3 θα έπρεπε από τις δεσμεύσεις των δύο πρώτων ετών να είχε αφαιρεθεί η αναλογούσα προκαταβολή, προκειμένου να προκύψει εφικτή και ορθολογική τιμή για τον F100 το 2018.

Επιπρόσθετα, κατά την σύνταξη του ΕΠ έγινε η εσφαλμένη παραδοχή ότι δεν θα υπάρξουν προβλήματα και καθυστερήσεις από την χρήση των πληροφοριακών συστημάτων κατά την έκδοση των προσκλήσεων υποβολής προτάσεων επιχειρηματικότητας, καθώς αυτό καταδείκνυε η εμπειρία από την υλοποίηση της ΠΠ 2007-2013. Το άρθρο 57 του Ν 4314/2014 (ΦΕΚ 265/τΑ/23-12-2014) αναφέρει την υποχρεωτική χρήση του Πληροφοριακού Συστήματος Κρατικών Ενισχύσεων (ΠΣΚΕ) καθώς και τους υπεύθυνους φορείς για την λειτουργία αυτού. Παρότι η Διαχειριστική Αρχή προχώρησε σε όλες τις απαραίτητες ενέργειες, για λόγους πέραν των δυνατοτήτων παρέμβασης και ελέγχου της, υπήρξε μεγάλη καθυστέρηση στην έκδοση αυτών. Η Εθνική Αρχή Συντονισμού αναγνωρίζοντας τα προβλήματα που δημιούργησε η “μη λειτουργία” του ΠΣΚΕ προχώρησε στην επίλυση του θέματος με την εναλλακτική λειτουργία του ΠΣΚΕ όπως μας ενημέρωσε με το 8217/ΕΥΚΕ100/23-1-2018 έγγραφο. Η καθυστέρηση των 30 μηνών από 12/6/2015 ημερομηνία συνεδρίασης 1^{ης} Επιτροπής Παρακολούθησης στην οποία εγκρίθηκε η εξειδίκευση δράσεων των ΘΣ 1 και 3 έως 23/1/2018 είχε σοβαρές επιπτώσεις σε δράσεις επιχειρηματικότητας που υλοποιούνται στο πλαίσιο κυρίως των Θεματικών Στόχων του

Άξονα 1. Ως εκ τούτου προτείνεται η περαιτέρω μείωση του οικονομικού δείκτη F100 στον Άξονα 1.

Για την άρση των αστοχιών, στις οποίες οδήγησε η παραπάνω προσέγγιση, προτείνεται για τον επανυπολογισμό του F100 σε κάθε ΑΤΠ του ΕΠ, η αφαίρεση της αναλογούσας προκαταβολής (αρχική προχρηματοδότηση και ετήσια προκαταβολή έως το 2018) από τον F100 στον οποίο εμπεριέχεται και η εφαρμογή των συντελεστών προσαύξησης 3,8% για το ΕΤΠΑ και 1,6% για το ΕΚΤ που χρησιμοποιήθηκαν κατά τον αρχικό υπολογισμό του οικονομικού δείκτη.

Άξονας / Ταμείο	Αρχικό F100	Προκαταβολές	Αρχικό F100 - Προκαταβολές
(1)	(2)	(3)	(4) = (2) - (3)
1	13.129.190	4.649.952	8.479.238
2	35.361.680	14.048.812	21.312.868
3	20.095.752	7.900.885	12.194.867
4	7.821.122	3.074.968	4.746.154
5	13.275.016	4.738.755	8.536.261
ΕΤΠΑ (1,2,3,4)	76.407.744	29.674.618	46.733.126
ΕΚΤ (5)	13.275.016	4.738.755	8.536.261

Επιπρόσθετα λόγω της καθυστέρησης που οφείλεται στο ΠΣΚΕ στην υλοποίηση δράσεων Κρατικών Ενισχύσεων δημόσιας δαπάνης 40,2εκ€ από τα 43,7 εκ€ συνολικής δημόσιας δαπάνης του Άξονα 1 και για 30 από τους 42 μήνες (12/6/2015 – 31/12/2018) εφαρμογής του πλαισίου επίδοσης, προτείνεται η περαιτέρω μείωση του οικονομικού δείκτη F100 στον Άξονα 1 (κατά 65% δηλαδή 5.511.505€) και η αναλογική κατανομή του ποσού αυτού στους υπόλοιπους Άξονες του ΕΤΠΑ ως ακολούθως, ώστε αθροιστικά σε επίπεδο Διαθρωπτικού Ταμείου να παραμένει σταθερός.

Ποσοστό μείωσης F100 Άξονα 1 = $30/42 * 40,2/43,7 = 0,71 * 0,92 \approx 65\%$

Άξονες	π/υ	Ποσοστό Άξονα στο σύνολο των Άξόνων 2,3,4	Αρχικός Επανυπολογισμός F100	Τροποποίηση λόγω ΠΣΚΕ	Προτεινόμενος F100
(1)	(2)	(3)=(2)/ΣΔΤ	(4)	(5)	(6) = (4) + (5)
1	43.763.967		8.479.238	-5.511.505	2.967.733
2	132.221.552	56,14%	21.312.868	3.094.159	24.407.027
3	74.360.780	31,57%	12.194.867	1.739.982	13.934.849
4	28.940.680	12,29%	4.746.154	677.364	5.423.518
5	51.792.120		8.536.261		8.536.261
ΕΤΠΑ (1,2,3,4)	279.286.979		46.733.126	0	46.733.126
ΕΚΤ (5)	51.792.120		8.536.261		8.536.261

Δείκτες Άξονα 1

Η χρηματοδοτική βαρύτητα των δράσεων του Άξονα προτείνεται να διαφοροποιηθεί, αλλαγή στο μείγμα πολιτικής, λαμβάνοντας υπόψη τα τρέχοντα προβλήματα στον τραπεζικό τομέα και την δυνατότητα των χρηματοδοτικών εργαλείων να διαδραματίσουν σημαντικό ρόλο στην αντιμετώπιση του μεγάλου προβλήματος της χρηματοδότησης των επιχειρήσεων. Ως εκ

τούτου, η διατιθέμενη δημόσια δαπάνη των δράσεων που συμβάλουν στον υπολογισμό του δείκτη εκροής CO02 δεν αντιστοιχεί πλέον σε ποσοστό μεγαλύτερο του 50% του Άξονα και απαιτείται η προσθήκη νέου δείκτη, ώστε να τηρείται η απαίτηση αυτή. Προτείνεται η προσθήκη του δείκτη CO26 «Έρευνα και καινοτομία: Αριθμός επιχειρήσεων που ενισχύονται (πλην επιχορηγήσεων)» συσχετιζόμενος με τον K245 «Ενταγμένα έργα κρατικών ενισχύσεων έρευνας και καινοτομίας».

- F100 «Ποσό πιστοποιημένων δαπανών»: Βλέπε ανωτέρω τεκμηρίωση
- CO02 «Παραγωγικές επενδύσεις: Αριθμός επιχειρήσεων που λαμβάνουν επιχορηγήσεις»: Η τιμή-στόχος (ορόσημο 2023) του κοινού δείκτη εκροών CO02 προτείνεται να τροποποιηθεί και από 230 να αυξηθεί σε 442 επιχειρήσεις.

Η τιμή-στόχος (ορόσημο 2023) του κοινού δείκτη εκροών CO02 «Αριθμός επιχειρήσεων που λαμβάνουν επιχορηγήσεις» (230), που τέθηκε για την παρακολούθηση του πλαισίου επίδοσης, είχε προκύψει από το μέσο μοναδιαίο κόστος των αντίστοιχων παρεμβάσεων δημιουργίας και υποστήριξης spin-off και spin-out επιχειρήσεων, το πρόγραμμα εξωστρέφειας και την πράσινη επιχείρηση του ΕΠΑΝ 2007-2013, όπως αναλυτικά περιγράφονταν στο τεύχος «Μεθοδολογία υπολογισμού δεικτών ΕΤΠΑ».

Στον κάτωθι πίνακα παρουσιάζονται οι δράσεις που τροφοδοτούν τον δείκτη, οι παραδοχές (ενδεικτική δημόσια δαπάνη (ΔΔ) και μοναδιαίο κόστος) καθώς και η τιμή στόχος του δείκτη:

Δράση	Ενδεικτική ΔΔ (€)	Μοναδιαίο κόστος (€)	Τιμή δείκτη CO02
2.2.1.1 Ανάπτυξη ψηφιακών προϊόντων και υπηρεσιών από τις ΜΜΕ	3.924.000	200.000	50
2.2.1.2 Ενίσχυση της ζήτησης υπηρεσιών ΤΠΕ από τις τοπικές ΜΜΕ	2.615.000	50.000	20
3.2.1.1 Υποστήριξη οργανωτικής καινοτομίας και εξωστρέφειας στις ΜΜΕ	8.000.000	100.000	80
3.3.1.1 Ενίσχυση των ΜΜΕ για επενδύσεις τεχνολογικού εκσυγχρονισμού	8.000.000	100.000	80
Σύνολο			230

Κατά την σύνταξη του ΕΠ, το 2014, έγιναν οι ανωτέρω εσφαλμένες παραδοχές, αναφορικά με την δημόσια δαπάνη που εκτιμούταν ότι θα διατεθεί για την υλοποίηση κάθε δράσης, όσο και για το μοναδιαίο κόστος των παρεμβάσεων.

Το 2015 και μετά την σύνταξη του ΕΠ, ολοκληρώθηκε η διαδικασία της επιχειρηματικής ανακάλυψης και η διαμόρφωση της Περιφερειακής Στρατηγικής Έξυπνης Εξειδίκευσης RIS3, την οποία εξυπηρετούν οι δράσεις του Άξονα 1. Σύμφωνα με τις οδηγίες, η Στρατηγική περιλαμβάνει αναλυτικό σχέδιο δράσης και προτείνει για κάθε δράση τόσο την δημόσια δαπάνη που πρέπει να διατεθεί, όσο και το μέσο μοναδιαίο κόστος των παρεμβάσεων. Οι διαφοροποιήσεις που προβλέπονται στην Στρατηγική προτείνεται να ενσωματωθούν στο πλαίσιο της αναθεώρησης του ΕΠ.

Αναφορικά με την δράση 2.2.1.1 «Ανάπτυξη ψηφιακών προϊόντων και υπηρεσιών από τις ΜΜΕ» η RIS3 προβλέπει την διάθεση ποσού 3,1 εκ€ αντί για 4 εκ€ στις επιχειρήσεις του κλάδου Τεχνολογιών Πληροφορικής και Επικοινωνίας (ΤΠΕ), ώστε να ενισχυθεί χρηματοδοτικά η δράση 2.2.1.2 «Ενίσχυση της ζήτησης υπηρεσιών ΤΠΕ από τις τοπικές ΜΜΕ» με 3,4 εκ€ αντί για 2,6 εκ€, καθώς εξυπηρετεί τις ανάγκες

επιχειρήσεων όλων των κλάδων της RIS3. Για την δράση αυτή αρχικά χρησιμοποιήθηκε το μοναδιαίο κόστος των 50.000€, σύμφωνα με το συναφές αλλά όχι ίδιου περιεχομένου πρόγραμμα digi-retail της ΠΠ 2007-2013. Με τον καθορισμό του περιεχομένου της δράσης, κατά την διαδικασία της επιχειρηματικής ανακάλυψης, δηλαδή ενίσχυση των επιχειρήσεων για την ανάπτυξη του ηλεκτρονικού εμπορίου, ηλεκτρονικών κρατήσεων, πληρωμών κλπ, εκτιμήθηκε ότι, με τις τρέχουσες τιμές, ενισχύσεις της τάξης των 10.000€ είναι ικανές για την επίτευξη του στόχου αυτού και τέθηκε ως μέγιστο όριο στην πρόσκληση που έχει ήδη εκδοθεί.

Επίσης, συνέπεια της οικονομικής κρίσης, οι συνθήκες ρευστότητας της ελληνικής οικονομίας και ειδικότερα των ελληνικών επιχειρήσεων, είναι εξαιρετικά δυσμενείς καθ' όλη τη διάρκεια των τελευταίων ετών. Τα επιτόκια δανεισμού, που αντιμετωπίζουν οι μεσαίες και μεγάλες ελληνικές επιχειρήσεις, είναι περίπου τρεις φορές πάνω από το μέσο ευρωπαϊκό όρο, ενώ για τις μικρές και πολύ μικρές επιχειρήσεις το κόστος χρήματος αυξάνεται σε σχέση με τις μεγάλες, αλλά αυξάνονται και οι δυσκολίες πρόσβασης στη χρηματοδότηση. Για την αντιμετώπιση του προβλήματος, το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα θα συνεισφέρει με 7,3 εκ€ στο Ταμείο Επιχειρηματικότητας II καλύπτοντας ανάγκες των επιχειρήσεων σε δάνεια και μειώνοντας την διατιθέμενη δημόσια δαπάνη από τις δράσεις 3.2.1.1 «Υποστήριξη οργανωτικής καινοτομίας και εξωστρέφειας στις ΜΜΕ» και 3.3.1.1 «Ενίσχυση των ΜΜΕ για επενδύσεις τεχνολογικού εκσυγχρονισμού» κατά 4.700.000€ και 3.000.000€ αντίστοιχα.

Στον κάτωθι πίνακα παρουσιάζονται οι δράσεις που τροφοδοτούν τον δείκτη, οι παραδοχές (ενδεικτική δημόσια δαπάνη (ΔΔ) και μοναδιαίο κόστος) καθώς και η τιμή στόχος του δείκτη σύμφωνα με την συνάρτηση, Τιμή δείκτη = Ενδεικτική ΔΔ / Μοναδιαίο κόστος:

Δράση	Ενδεικτική ΔΔ (€)		Μοναδιαίο κόστος (€)		Τιμή δείκτη CO2	
	Αρχική	Νέα	Αρχικό	Νέο	Αρχική	Νέα
2.2.1.1 Ανάπτυξη ψηφιακών προϊόντων και υπηρεσιών από τις ΜΜΕ	3.924.000	3.139.000	200.000	200.000	50	15
2.2.1.2 Ενίσχυση της ζήτησης υπηρεσιών ΤΠΕ από τις τοπικές ΜΜΕ	2.615.000	3.400.000	50.000	10.000	20	340
3.2.1.1 Υποστήριξη οργανωτικής καινοτομίας και εξωστρέφειας στις ΜΜΕ	8.000.000	3.700.000	100.000	100.000	80	37
3.3.1.1 Ενίσχυση των ΜΜΕ για επενδύσεις τεχνολογικού εκσυγχρονισμού	8.000.000	5.000.000	100.000	100.000	80	50
Σύνολο					230	442

Η μεθοδολογία υπολογισμού των δεικτών περιγράφεται αναλυτικά στο τεύχος «Μεθοδολογία υπολογισμού δεικτών ΕΤΠΑ».

- CO26 «Ερευνα και καινοτομία: Αριθμός επιχειρήσεων που ενισχύονται (πλην επιχορηγήσεων)»: Προσθήκη του δείκτη CO26 «Αριθμός επιχειρήσεων που συνεργάζονται με ερευνητικά ινστιτούτα» για να τηρηθεί ο όρος της ποσοτικοποίησης κατ' ελάχιστο του 50% για το πλαίσιο επίδοσης, καθώς λόγω των προαναφερόμενων τροποποιήσεων των διαθέσιμων πόρων για τις δράσεις που προσμετρούνται στον

δείκτη CO02 το ποσοστό που αντιστοιχούσε ήταν μικρότερο του 50%. Επιπρόσθετα συσχέτιση του δείκτη εκροών CO26 με βασικό στάδιο υλοποίησης K245 «Αποφάσεις χρηματοδότησης κρατικών ενισχύσεων έρευνας και καινοτομίας» με τιμή στόχο για το 2018 τριάντα επενδύσεις.

Κατά την σύνταξη του ΕΠ οι δράσεις του Ειδικού Στόχου ΕΣ 1.2.1 «Ανάπτυξη των συνεργασιών μεταξύ ερευνητικών φορέων και επιχειρήσεων της Περιφέρειας» τροφοδοτούσαν τον κοινό δείκτη εκροών CO26. Το μέσο μοναδιαίο κόστος είχε προκύψει από το Πρόγραμμα «Συνεργασία 2011», σύμφωνα με το οποίο το κόστος ήταν 150.000€, βάσει της δράσης «Ενίσχυση Συνεργατικών Σχηματισμών». Ως εκ τούτου, δεδομένης της διαθέσιμης δημόσιας δαπάνης 9.000.000€, εκτιμήθηκε ότι θα ενισχυθούν $9\text{εκ€}/150.000\text{€/επιχείρηση} = 55$ επιχειρήσεις, τιμή που τέθηκε και ως στόχος.

Κατά την σύνταξη του ΕΠ το 2014, έγινε η ανωτέρω εσφαλμένη παραδοχή αναφορικά με το μοναδιαίο κόστος των παρεμβάσεων. Μετά την ολοκλήρωση της Στρατηγικής Έξυπνης Εξειδίκευσης και σε συνεργασία με το Περιφερειακό Συμβούλιο Καινοτομίας, εκτιμήθηκε ότι το μοναδιαίο κόστος πρέπει να τεθεί σε 300.000€, ανά πρόταση καθώς σύμφωνα με την εξειδίκευση της δράσης απαιτείται να επιδοτηθούν μεγαλύτερα επενδυτικά σχέδια.

Επιπρόσθετα, προκύπτει ανάγκη συσχετισμού του δείκτη CO26 με Βασικό Στάδιο Υλοποίησης (ΒΣΥ) «Αποφάσεις χρηματοδότησης κρατικών ενισχύσεων έρευνας και καινοτομίας», καθώς:

1. Ο στόχος υλοποίησης 55 επενδυτικών σχεδίων, που συνδέεται με τον δείκτη CO26 και τέθηκε κατά την σύνταξη του ΕΠ προβλέπονται να επιτευχθεί το 2023 και όχι το 2018, όπως αποτυπώνεται στον Πίνακα 5 του ΕΠ. Ως εκ τούτου, δεν είναι δυνατό να τεθεί ο στόχος του ΕΠ για το 2023 σαν στόχος πλαισίου επίδοσης για το 2018. Για τον λόγο αυτό προτείνεται και για το αποθεματικό επίδοσης η τιμή στόχος του δείκτη CO26 (όπως αυτή προκύπτει από την κάτωθι τροποποίηση) να παραμείνει σαν στόχος για το 2023 και να συνδεθεί το 2018 με ΒΣΥ.
2. Η υλοποίηση των επενδυτικών σχεδίων απαιτεί διάστημα τουλάχιστον 3ων ετών (σύμφωνα με την εμπειρία της Προγραμματικής Περιόδου (ΠΠ) 2007-2013) και ως εκ τούτου δεν είναι δυνατόν να υπάρχουν ολοκληρωμένες επενδύσεις εντός του 2018.
3. Η ορθότητα χρήσης του ανωτέρω ΒΣΥ, τεκμαίρεται και από το γεγονός ότι, σύμφωνα με το Σύστημα Διαχείρισης και Ελέγχου του ΕΣΠΑ, Διαδικασία ΔΙ_2_ΚΕ : Επιλογή και έγκριση πράξης (πράξεις ΚΕ) *“Με την έγκριση των αποτελεσμάτων της διαδικασίας αξιολόγησης, οριστικοποιούνται από τη ΔΑ στο ΠΣΚΕ τα στοιχεία των εγκεκριμένων αιτήσεων, ... εκδίδεται η Απόφασης Ένταξης Πράξεων, για το σύνολο των εγκεκριμένων προτάσεων, ... Η Απόφαση Ένταξης Πράξεων στο/στα ΕΠ αποτελεί αυτοδίκαιη πρόταση εγγραφής στο ΠΔΕ και δημοσιεύεται στη «Διαύγεια» .... Η ημερομηνία δημοσίευσης της Απόφασης Χρηματοδότησης Πράξεων στο ΕΠ αποτελεί το χρονικό σημείο ανάληψης δέσμευσης για τη χρηματοδότηση του Δικαιούχου. ... Ο Δικαιούχος ενημερώνεται για τη συμμετοχή των Ταμείων στη χρηματοδότηση της Πράξης μέσω της προαναφερθείσας Απόφασης Χρηματοδότηση.”*. Με βάση τα

παραπάνω προκύπτει ότι η ΑΠΟΦΑΣΗ ΕΝΤΑΞΗΣ / ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗΣ ενέχει και την έννοια της σύμβασης ανάμεσα στην ΔΑ/ΕΦ και τον Δικαιούχο και δεν έπεται κάποια άλλη διοικητική ενέργεια/έγγραφο για την έναρξη υλοποίησης της πράξης.

4. Επιπρόσθετα, κατά την σύνταξη του ΕΠ έγινε η εσφαλμένη παραδοχή ότι δεν θα υπάρξουν προβλήματα και καθυστερήσεις από την χρήση των πληροφοριακών συστημάτων κατά την έκδοση των προσκλήσεων υποβολής προτάσεων επιχειρηματικότητας, καθώς αυτό καταδείκνυε η εμπειρία από την υλοποίηση της ΠΠ 2007-2013. Το άρθρο 57 του Ν 4314/2014 (ΦΕΚ 265/τΑ/23-12-2014) αναφέρει την υποχρεωτική χρήση του Πληροφοριακού Συστήματος Κρατικών Ενισχύσεων (ΠΣΚΕ) καθώς και τους υπεύθυνους φορείς για την λειτουργία αυτού. Παρότι η Διαχειριστική Αρχή προχώρησε σε όλες τις απαραίτητες ενέργειες, για λόγους πέραν των δυνατοτήτων παρέμβασης και ελέγχου της, υπήρξε μεγάλη καθυστέρηση στην έκδοση αυτών. Η Εθνική Αρχή Συντονισμού αναγνωρίζοντας τα προβλήματα που δημιούργησε η “μη λειτουργία” του ΠΣΚΕ προχώρησε στην επίλυση του θέματος με την εναλλακτική λειτουργία του ΠΣΚΕ όπως μας ενημέρωσε με το 8217/ΕΥΚΕ100/23-1-2018 έγγραφο. Η καθυστέρηση των 30 μηνών από 12/6/2015 έως 23/1/2018 είχε σοβαρές επιπτώσεις σε δράσεις επιχειρηματικότητας που υλοποιούνται στο πλαίσιο κυρίως των Θεματικών Στόχων του Άξονα 1.

Στην πρόσκληση «Ενίσχυση επιχειρήσεων για ερευνητικά έργα στους τομείς αγροδιατροφής, δημιουργικής βιομηχανίας, ΤΠΕ, υγείας και βιοτεχνολογίας» τέθηκε ως όριο το ποσό των 300.000€ ανά επενδυτικό σχέδιο εφόσον σε αυτό συμμετέχει μία επιχείρηση και το ποσό των 400.000€ ανά επενδυτικό σχέδιο εφόσον σε αυτό συμμετέχουν τουλάχιστον δύο επιχειρήσεις. Εκτιμάται ότι με 9.000.000€, θα ενισχυθούν $9\text{εκ€}/300.000\text{€/επιχείρηση} = 30$ επιχειρήσεις, τιμή που προτείνεται ως στόχος τόσο του δείκτη CO26 το 2023 όσο και του ΒΣΥ Κ245 για το 2018.

Δείκτες Άξονα 2

Προτείνεται αύξηση της τιμής στόχου του δείκτη CO19, καθώς ο αρχικός υπολογισμός βασίστηκε σε εσφαλμένες παραδοχές, όσον αφορά το μοναδιαίο κόστος των αντίστοιχων πράξεων.

- F100 «Ποσό πιστοποιημένων δαπανών»: Βλέπε ανωτέρω τεκμηρίωση
- CO19 «Πρόσθετος πληθυσμός που εξυπηρετείται από βελτιωμένη επεξεργασία λυμάτων»: Τροποποίηση της τιμής-στόχου (ορόσημο 2023) από 29.194 ισοδύναμο πληθυσμού σε 57.125 ισοδύναμο πληθυσμού, λόγω εσφαλμένης παραδοχής αναφορικά με το μοναδιαίο κόστος των παρεμβάσεων.

Κατά την σύνταξη του ΕΠ δράσεις του Ειδικού Στόχου 6.2.1 «Αύξηση της αποτελεσματικότητας στη διαχείριση των υδατικών πόρων» τροφοδοτούσαν τον κοινό δείκτη εκροών CO19 «Πρόσθετος πληθυσμός που εξυπηρετείται από βελτιωμένη επεξεργασία λυμάτων». Το μέσο μοναδιαίο κόστος είχε προκύψει από τα μεταφερόμενα έργα και τις μελέτες, οι οποίες βρίσκονται σε προχωρημένο στάδιο για τους οικισμούς στους οποίους θα παρέμβαινε κατά προτεραιότητα το ΕΠ και είχε

τεθεί σε 1.800€/άτομο ισοδύναμο πληθυσμού. Ως εκ τούτου, δεδομένης της διαθέσιμης δημόσιας δαπάνης των 52.500.000 €, εκτιμήθηκε ότι θα ενισχυθούν $52,5\text{εκ€}/1.800\text{€/άτομο} = 29.194$ άτομα, τιμή που τέθηκε και ως στόχος.

Κατά την σύνταξη του ΕΠ το 2014, έγινε η ανωτέρω εσφαλμένη παραδοχή αναφορικά με το μοναδιαίο κόστος των παρεμβάσεων, καθώς δεν εκτιμήθηκε σωστά το ποσοστό των εκπτώσεων. Μετά την υπογραφή των συμβάσεων των ενταγμένων πράξεων, οριστικοποιήθηκε το κόστος της κάθε παρέμβασης ώστε να προκύπτει η δυνατότητα ένταξης και νέων πράξεων.

Τροποποιείται η τιμή-στόχος (ορόσημο 2023) από 29.194 ισοδύναμο πληθυσμού σε 57.125 ισοδύναμο πληθυσμού, λόγω των υψηλών ποσοστών εκπτώσεων, που προέκυψαν από τους διαγωνισμούς των ήδη ενταγμένων/συμβασιοποιημένων έργων στο ΕΠ, λαμβάνοντας υπόψη και τις μελλοντικές εντάξεις/συμβάσεις.

Το μέσο μοναδιαίο κόστος προκύπτει από τα ήδη ενταγμένα έργα στο ΕΠ (σύνολο CO19: 53.325 ισοδύναμο πληθυσμού), των οποίων οι συμβάσεις, λόγω των υψηλών ποσοστών εκπτώσεων στους εν λόγω διαγωνισμούς (περίπου 60%, το ποσοστό έκπτωσης διαφοροποιείται ανά σύμβαση), εκτιμάται ότι θα ολοκληρωθούν περίπου στα 49 εκ. € (δεν έχουν συμβασιοποιηθεί όλα τα υποέργα των ενταγμένων πράξεων).

Αναλυτικά:

Πράξη	Δημόσια Δαπάνη (ΔΔ)	Εκτιμώμενη ΔΔ μετά την υπογραφή όλων των συμβάσεων	CO19
Δίκτυο αποχέτευσης ακαθάρτων και εγκατάσταση επεξεργασίας λυμάτων του ΤΚ Παρακαλάμου	2.862.004	2.862.000	2.000
Κατασκευή χωριστικού δικτύου αποχέτευσης και αντικατάσταση εσωτερικού δικτύου ύδρευσης ΔΚ Μετσόβου	4.627.941	4.628.000	3.195
Έργα συλλογής και μεταφοράς λυμάτων οικισμών του πρώην Δήμου Φιλοθέης και Καμπής Άρτας και επέκταση ΕΕΛ Φιλιπιάδος Δήμου Ζηρού της Περιφέρειας Ηπείρου	5.424.618	5.425.000	5.400
Έργα συλλογής και μεταφοράς λυμάτων οικισμών των πρώην Δήμων Αμβρακικού (νυν Δήμος Αρταίων) και Αράχθου (νυν Δήμος Νικολάου Σκουφά) της Περιφέρειας Ηπείρου	6.662.100	6.662.000	4.100
Έργα συλλογής, μεταφοράς, επεξεργασίας και διάθεσης λυμάτων για την εξυπηρέτηση των οικισμών Συβότων, Πλαταριάς, Πέρδικας και Αρίλλα Δήμου Ηγουμενίτσας	12.506.195	12.500.000	21.000
Έργα συλλογής, μεταφοράς, επεξεργασίας και διάθεσης λυμάτων του πρώην Δήμου Ζαλόγγου (νυν Δήμος Πρέβεζας) και οικισμών Λούτσας & παραλίας Λούτσας Δήμου Πάργας, Περιφέρειας Ηπείρου	19.099.551	17.000.000	17.630
	51.182.408	49.082.857	53.325

Συνεπώς, το μοναδιαίο κόστος υπολογίζεται $49\text{εκ€}/53.325\text{άτομα} = 919\text{€/ισοδύναμο πληθυσμού}$.

Ως εκ τούτου και δεδομένης της διαθέσιμης δημόσιας δαπάνης των 52.550.000 €, εκτιμήθηκε ότι θα ενισχυθούν $52,5\text{εκ€}/919\text{€/άτομο} = 57.125$ άτομα, τιμή που τέθηκε και ως στόχος.

Δείκτες Άξονα 3

Προτείνεται μείωση της τιμής στόχου του δείκτη CO14 καθώς ο αρχικός υπολογισμός βασίστηκε σε εσφαλμένες παραδοχές αναφορικά με την χάραξη των σχεδιαζόμενων οδών. Παρά την μείωση οι δράσεις που συμβάλουν στον υπολογισμό του δείκτη εκροής CO14 αντιστοιχούν σε ποσοστό μεγαλύτερο του 50% του Άξονα.

- F100 «Ποσό πιστοποιημένων δαπανών»: Βλέπε ανωτέρω τεκμηρίωση
- CO14 «Συνολικό μήκος ανακατασκευασμένων ή αναβαθμισμένων οδών»: Τροποποίηση της τιμής-στόχος (ορόσημο 2023) από 25 σε 12,5 χιλιόμετρα λόγω λάθους εκτίμησης κατά την σύνταξη του Προγράμματος του μοναδιαίου κόστους.

Κατά την σύνταξη του ΕΠ, οι δράσεις του Ειδικού Στόχου 7.2.1 «Βελτίωση της προσβασιμότητας σε αστικά κέντρα και σε σημεία τουριστικού και πολιτιστικού ενδιαφέροντος» τροφοδοτούσαν τους κοινούς δείκτες εκροών CO13 «Συνολικό μήκος νέων δρόμων» και CO14 «Συνολικό μήκος ανακατασκευασμένων ή αναβαθμισμένων δρόμων», με τιμή στόχου 5 και 21 χλμ αντίστοιχα, δηλαδή συνολικά 26χλμ.

Σύμφωνα με το ΕΠ θα υλοποιηθούν πράξεις που προσδιορίζονται στο Στρατηγικό Πλαίσιο Επενδύσεων Μεταφορών (ΣΠΕΜ) ή σε Ολοκληρωμένες Χωρικές Επενδύσεις (ΟΧΕ).

Ο στόχος του CO14 υπολογίστηκε με μοναδιαίο κόστος 2.000.000€/χλμ, τιμή που είχε προκύψει από αντίστοιχα έργα στη ΠΠ 2007-2013. Οπότε, σύμφωνα με τον διατιθέμενη δημόσια δαπάνη 42.288.624€ Δ.Δ., η τιμή στόχος υπολογίστηκε σε 42,2εκ€/2€/χλμ = 21 χλμ.

Απαιτείται η τροποποίηση της τιμής-στόχου (ορόσημο 2023) του δείκτη CO14 από 25 σε 12,8 χιλιόμετρα λόγω λάθους εκτίμησης, κατά την σύνταξη του Προγράμματος, του μοναδιαίου κόστους αυτών. Δεν λήφθηκε υπόψη ότι δεν θα υλοποιηθούν παρεμβάσεις αντίστοιχες της ΠΠ 2007-2013 χαμηλών τεχνικών απαιτήσεων αλλά παρεμβάσεις που προβλέπονται στο ΣΠΕΜ, δηλαδή έργα μεγάλων απαιτήσεων, με μεγάλο πλάτος οδού, δύσκολα τεχνικά κλπ. και ως εκ τούτου το μοναδιαίο κόστος κατασκευής αυτών δεν θα ήταν ανάλογο.

Η τροποποίηση αυτή δεν έχει επίδραση στην Στρατηγική του ΕΠ, καθώς οι πράξεις που προβλέπεται να υλοποιηθούν εξακολουθούν να προσδιορίζονται στο Στρατηγικό Πλαίσιο Επενδύσεων Μεταφορών (ΣΠΕΜ) ή σε Ολοκληρωμένες Χωρικές Επενδύσεις (ΟΧΕ).

Μετά την ολοκλήρωση των Στρατηγικών ΟΧΕ αλλά και των μελετών των πράξεων που προβλέπεται να υλοποιηθούν προέκυψαν τα εξής στοιχεία:

Πράξη	Μήκος Οδού (χλμ)	π/υ (εκ€)
(1)	(2)	(3)
Παράκαμψη Νικόπολης	5,7	19
Οδός Σταύρου Νιάρχου	4,5	30
Ολοκλήρωση δακτυλίου πόλης Ιωαννίνων	4,4	27
Σύνολο	14,6	76

Ως εκ τούτου, από τις εγκεκριμένες μελέτες των ανωτέρων έργων προκύπτει ότι η κατασκευή 14,6 χιλιομέτρων προϋπολογίζεται να κοστίσει 76εκ€. Ως εκ τούτου το μοναδιαίο κόστος για ανακατασκευή δρόμων διαμορφώνεται ως εξής:

$$76\text{εκ€}/14,6 \text{ χλμ} = 5,2 \text{ εκ€/χλμ}$$

Αν εκτιμήσουμε ότι το τελικό κόστος κατασκευής θα ανέρθει περίπου στο 65% της προϋπολογιζόμενης τιμής (έκπτωση της τάξης του 35%) το μοναδιαίο κόστος διαμορφώνεται σε:

$$5,2 \text{ εκ€/χλμ} * 75\% = 3,4\text{εκ€/χλμ}.$$

Κατά συνέπεια η τιμή στόχος του δείκτη υπολογίζεται σε $42,2\text{εκ€} / 3,4\text{€/χλμ} = 12,5 \text{ χλμ}$.

Δείκτες Άξονα 4

- F100 «Ποσό πιστοποιημένων δαπανών»: Βλέπε ανωτέρω τεκμηρίωση
- CO35 «Δυναμικότητα ενισχυόμενων υποδομών παιδικής μέριμνας ή εκπαίδευσης» Τροποποίηση της τιμής-στόχος (ορόσημο 2023) από 1.500 σε 47.000, λόγω εσφαλμένης αρχικής εκτίμησης του μοναδιαίου κόστους των παρεμβάσεων όπως διαμορφώθηκε από την χαρτογράφηση αναγκών και υποδομών των Φορέων.

Κατά την σύνταξη του ΕΠ οι δράσεις 10.1.1.1 «Υποδομές Προσχολικής και Σχολικής Εκπαίδευσης» και 10.1.1.2 «Υποδομές Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης» του Ειδικού Στόχου 10.1.1 «Βελτίωση της ισότιμης πρόσβασης και συμμετοχής στην εκπαίδευση και τη δια βίου μάθηση» τροφοδοτούσαν τον κοινό δείκτη εκροών CO35. Το μέσο μοναδιαίο κόστος είχε προκύψει από στοιχεία υλοποίησης αντίστοιχων έργων της ΠΠ 2007-2013. Βάσει αυτών, είχε εκτιμηθεί ότι με 6.000.000€ ΔΔ της Δράσης 10.1.1.1 θα ενισχυθούν υποδομές δυναμικότητας 500 ατόμων και με 5.000.000€ ΔΔ της Δράσης 10.1.1.2 θα ενισχυθούν υποδομές δυναμικότητας 1.000 ατόμων. Ως εκ τούτου η τιμή στόχου τέθηκαν τα 1.500 άτομα.

Σύμφωνα με το ΕΠ, στην Επενδυτική Προτεραιότητα 10α «Επενδύσεις στην εκπαίδευση την κατάρτιση, και την επαγγελματική κατάρτιση για την απόκτηση δεξιοτήτων και τη διά βίου μάθηση με την ανάπτυξη υποδομών κατάρτισης και εκπαίδευσης» προβλέπεται η υλοποίηση δύο δράσεων:

- Δράση 10.1.1 «Υποδομές Προσχολικής και Σχολικής Εκπαίδευσης», σύμφωνα με το ΕΠ προβλέπεται η υλοποίηση πράξεων υποδομών και εξοπλισμού, με στόχο την επέκταση και βελτίωση των κτιριακών υποδομών αλλά και του εξοπλισμού στην προσχολική, στη πρωτοβάθμια και δευτεροβάθμια εκπαίδευση και
- Δράση 10.1.2. «Υποδομές Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης» προβλέπεται η υλοποίηση πράξεων υποδομών και εξοπλισμού εργαστηρίων με στόχο την βελτίωση των κτιριακών υποδομών αλλά κυρίως του εργαστηριακού εξοπλισμού στην τριτοβάθμια εκπαίδευση.

Από τα προαναφερόμενα προκύπτει ότι ήταν λάθος η αρχική διατύπωση του τίτλου των δύο δράσεων καθώς αναφέρονταν μόνο σε υποδομές, ενώ στο κείμενο του ΕΠ

αναφέρεται ρητά τόσο η κατασκευή υποδομών όσο και η προμήθεια εξοπλισμού και στις δύο δράσεις.

Ως εκ τούτου, η υλοποίηση κυρίως δράσεων εξοπλισμού και λιγότερο υποδομών, δεν τροποποιεί τον στόχο των δράσεων, όπως περιγράφονται στο ΕΠ. Με δεδομένο ότι κατά την σύνταξη του ΕΠ δεν είχε ολοκληρωθεί η καταγραφή των υποδομών αλλά κυρίως των αναγκών στην εκπαίδευση, η περιγραφή των δράσεων και του στόχου του Άξονα ήταν γενική, ώστε να είναι δυνατή η υλοποίηση των προτάσεων της χαρτογράφησης.

Κατά την σύνταξη του ΕΠ το 2014, έγινε η ανωτέρω εσφαλμένη παραδοχή αναφορικά με το μοναδιαίο κόστος των παρεμβάσεων, καθώς, δεν εκτιμήθηκαν σωστά οι ανάγκες που θα προέκυπταν από την χαρτογράφηση. Για τον λόγο αυτό το μοναδιαίο κόστος αναφέρεται ουσιαστικά στην κατασκευή νέων υποδομών.

Σχετικά με την καταλληλότητα του δείκτη για την ποσοτικοποίηση όλων των δράσεων, αναφέρουμε ότι, σύμφωνα με το δελτίο ταυτότητας στο Ενιαίο Σύστημα Παρακολούθησης Δεικτών, ο δείκτης CO35 ορίζεται ως «*Η δυναμικότητα αφορά αριθμό χρηστών που μπορούν να χρησιμοποιήσουν νέες ή βελτιωμένες εγκαταστάσεις παιδικής φροντίδας και εκπαίδευσης (πρωτοβάθμιας, δευτεροβάθμιας και τριτοβάθμιας). Χρήστες σε αυτό το πλαίσιο νοούνται τα παιδιά, οι μαθητές ή οι φοιτητές και όχι οι δάσκαλοι, οι γονείς ή άλλα άτομα που μπορεί επίσης να χρησιμοποιούν τις εγκαταστάσεις. Στις ενισχυόμενες υποδομές περιλαμβάνονται νέα ή βελτιωμένα κτίρια ή νέα μηχανήματα που παρέχονται από το έργο. Στο δείκτη προσμετρείται η ονομαστική δυναμικότητα (δηλ. ο αριθμός των εν δυνάμει χρηστών που συνήθως είναι μεγαλύτερος ή ίσος από τον αριθμό των πραγματικών χρηστών).*». Ως εκ τούτου, ο δείκτης δύναται να περιγράψει όλες τις πράξεις καθώς αφορά τόσο νέες υποδομές όσο και την αναβάθμιση υφιστάμενων υποδομών με νέα μηχανήματα.

Για τον υπολογισμό τις τιμές στόχου του δείκτη CO35 λήφθηκε υπόψη η χαρτογράφηση υποδομών και αναγκών όλων των βαθμίδων της εκπαίδευσης και το κόστος αυτών:

Πράξη	Π/Υ	CO35
Ανέγερση νέου κτηρίου για τη στέγαση του 1ου ειδικού δημοτικού σχολείου και 1ου ειδικού νηπιαγωγείου Άρτας	3.852.794	30
Νέο νηπιαγωγείο στη θέση "παλαιά στρατιωτικά αρτοποιεία"	1.949.105	50
Προμήθεια και εγκατάσταση εξοπλισμού ΤΠΕ σχολικών μονάδων προσχολικής, πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης της Περιφέρειας Ηπείρου	2.744.614	36.200
Κατασκευή πολυδύναμου κτιρίου για τη στέγαση νέων τμημάτων Πανεπιστημίου Ιωαννίνων	610.000	130
Εξοπλισμός εργαστηρίων Πανεπιστημίου Ιωαννίνων	3.100.000	16.892
Εκπαιδευτικός εργαστηριακός εξοπλισμός ΤΕΙ Ηπείρου	1.000.000	3.635
Εξοπλισμός εργαστηρίων τριτοβάθμιας εκπαίδευσης της Ανώτατης Εκκλησιαστικής Ακαδημίας Βελλάς Ιωαννίνων	155.037	383
ΣΥΝΟΛΟ	13.411.550	57.320

Συνεπώς το μοναδιαίο κόστος των παρεμβάσεων διαμορφώνεται ως εξής:
 $13.411.550\text{€} / 57.320 \text{ άτομα} = 234\text{€} / \text{άτομο}$

Το διαθέσιμο ποσό για δράσεις ανέρχεται σε 11 εκ€ επομένως εκτιμάται ότι η δυναμικότητα των υποδομών εκπαίδευσης θα ανέρθει σε $11.000.000\text{€} / 234\text{€} / \text{άτομο} = 47.000 \text{ άτομα}$ ποσό που αποτελεί την τιμή στόχο.

Επισημαίνουμε ότι, ενώ στην αρχική πρόταση 2ης αναθεώρησης του ΕΠ είχε προταθεί η τιμή του δείκτη CO35 να τεθεί σε 59.000 άτομα, προτείνεται η μείωση του σε 47.000 καθώς, σύμφωνα με τον ορισμό του δείκτη από την ΕΑΣ σε αυτόν δεν προσμετρείται η δράση 10.1.3 «Υποδομές για αρχική επαγγελματική κατάρτιση και εκπαίδευση ενηλίκων».

- T1627 «Δυναμικότητα των υποδομών φροντίδας που ενισχύονται»: α) Προσθήκη «Συμβάσεις που έχουν υπογραφεί για την υλοποίηση πράξεων κοινωνικών υποδομών» βασικό στάδιο υλοποίησης με τιμή στόχου το 2018 2 και β) Αντικατάσταση του δείκτη T1627 με τον SO031 «Δυναμικότητα κοινωνικών υποδομών που ενισχύονται» με σκοπό την ομογενοποίηση και βελτίωσή του στο πλαίσιο του Ενιαίου Συστήματος Παρακολούθησης Δεικτών.

Δεδομένου ότι στο πλαίσιο του Ενιαίου Συστήματος Παρακολούθησης Δεικτών, η ΕΑΣ, με σκοπό την ομογενοποίηση των δεικτών στα ΕΠ του ΕΣΠΑ 2014-2020, πρότείνει την αντικατάσταση του δείκτη T1627 «Δυναμικότητα των υποδομών φροντίδας που ενισχύονται», με τον SO031 «Δυναμικότητα κοινωνικών υποδομών που ενισχύονται». Για τον λόγο αυτό προτείνεται στην 2η τροποποίηση του ΕΠ η ανωτέρω αντικατάσταση. Η αντικατάσταση του δείκτη αφορά ουσιαστικά στο λεκτικό του και δεν σχετίζεται με διαφοροποίηση της παρέμβασης, καθώς ο νέος δείκτης τροφοδοτείται από την ίδια δράση 9.1.2.1. «Κοινωνικές υποδομές πρόνοιας, φροντίδας και στέγασης». Επιπλέον, η έννοια των κοινωνικών υποδομών είναι πιο γενική και εμπεριέχει τις υποδομές φροντίδας.

Κατά την σύνταξη του ΕΠ, δεν ήταν δυνατή η πρόβλεψη της καθυστέρησης που θα προέκυπτε από την ψήφιση του Νόμου 4412/2016 «Δημόσιες Συμβάσεις Έργων, Προμηθειών και Υπηρεσιών (προσαρμογή στις Οδηγίες 2014/24/ΕΕ και 2014/25/ΕΕ. Καθυστερήση κρίσιμη για την επίτευξη της τιμής στόχου του δείκτη T1627, καθώς η επίτευξη της βασίζονταν στην ολοκλήρωση της πράξης «Κατασκευή στέγης υποστηριζόμενης διαβίωσης (ΣΥΔ)» δυναμικότητας 28 ατόμων. Για τον λόγο αυτό είχε τεθεί, κατά την σύνταξη του ΕΠ, η τιμή αυτή ως στόχος του πλαισίου επίδοσης για το 2018.

Ειδικότερα στην πράξη προβλέπεται η κατασκευή του κτιρίου (το οποίο ολοκληρώθηκε στις 27/6/2017) και η προμήθεια του απαραίτητου εξοπλισμού, για τον οποίο ο διαγωνισμός (σύμφωνα με τον προγραμματισμό που αποτυπώνεται και στο Τεχνικό Δελτίο της Πράξης) θα διεξαγόταν στις 30/8/2016. Ο Ν.4412/2016 δημοσιεύτηκε στις 8/8/2016, καθιστώντας αδύνατη την προγραμματιζόμενη διενέργεια του διαγωνισμού, καθώς για την ορθή εφαρμογή του, απαιτούνταν μεταξύ άλλων η έκδοση προτύπων τευχών και υποδειγμάτων. Ενδεικτικά σημειώνεται ότι υποδείγματα για τις προμήθειες εκδόθηκαν στις 20/12/2016. Τελικά ο διαγωνισμός με το νέο πλαίσιο διενεργήθηκε στις 24/5/2017. Από τα παραπάνω προκύπτει ότι η καθυστέρηση των 9 μηνών από την προγραμματισμένη διενέργεια του διαγωνισμού μέχρι την πραγματοποιηθείσα, λόγω αλλαγής του νόμου, δεν μπορούσε να προβλεφθεί.

Είναι σε εξέλιξη η διαδικασία και το αμέσως προσεχές διάστημα, εντός του Οκτωβρίου, αναμένεται η σύναψη των επιμέρους συμβάσεων, με ολοκλήρωση τον 2/2019, καθώς η διάρκεια των συμβάσεων είναι 4 μήνες. Ως εκ τούτου απαιτείται η προσθήκη ΒΣΥ.

Επιπρόσθετα σύμφωνα με τον Εκτελεστικό Κανονισμό (ΕΕ) 2018/276 της Επιτροπής «*Το ορόσημο και ο ποσοτικός στόχος για έναν δείκτη εκροών αναφέρονται στις τιμές που επιτυγχάνονται από πράξεις, όταν όλες οι ενέργειες που οδηγούν σε εκροές έχουν υλοποιηθεί πλήρως, αλλά για τις οποίες δεν έχουν κατ' ανάγκη γίνει όλες οι σχετικές πληρωμές, ή στις τιμές που επιτυγχάνονται από πράξεις που έχουν αρχίσει, αλλά ορισμένες από τις ενέργειες που οδηγούν σε εκροές βρίσκονται ακόμη σε εξέλιξη, ή και στα δύο*». Λόγω της φύσης του δείκτη, που αναφέρεται σε δυναμικότητα υποδομών και όχι σε υλοποιούμενο φυσικό αντικείμενο (π.χ. επιφάνεια κτιρίου), δεν είναι δυνατή η επίτευξη μερικής τιμής για την συγκεκριμένη πράξη, παρότι έχει υλοποιηθεί διακριτό τμήμα, που αποτελεί και το μεγαλύτερο μέρος του αντικειμένου της πράξης (ολοκληρώθηκε και αποπληρώθηκε το κτίριο, ενώ απομένει μόνο η προμήθεια του εξοπλισμού και το ποσοστό απορρόφησης επί του προϋπολογισμού της πράξης ανέρχεται σε 89%). Το γεγονός αυτό είναι αντίθετο με το πνεύμα του Καν 2018/276 και ως εκ τούτου, για την αναλογική εφαρμογή του, απαιτείται η προσθήκη ΒΣΥ που να αντιστοιχεί στην μερική υλοποίηση του δείκτη SO031.

Ως εκ τούτου προτείνεται η προσθήκη του ΒΣΥ «Συμβάσεις που έχουν υπογραφεί για την υλοποίηση πράξεων κοινωνικών υποδομών» με τιμή στόχου το 2018 να τίθεται σε δύο (2).

Δείκτες Άξονα 5

- F100 «Ποσό πιστοποιημένων δαπανών»: Βλέπε ανωτέρω τεκμηρίωση
- 05502 «Αριθμός υποστηριζόμενων δομών»: Τροποποίηση της τιμής-στόχος για το ορόσημο 2018 από 30 σε 34 και για το ορόσημο 2023 από 37 σε 43 λαμβάνοντας υπ' όψη τον τρόπο καταμέτρησης των δομών σύμφωνα με το έγγραφο «Οδηγίες και κατευθύνσεις για την παρακολούθηση των δεικτών στο ΕΠ 2014-2020» της ΕΑΣ σύμφωνα με το οποίο ο δείκτης αθροίζει το σύνολο των δομών και όχι το σύνολο των πράξεων (υπάρχουν ενταγμένες πράξεις από τις οποίες χρηματοδοτείται η λειτουργία περισσότερων της μιας δομής) μετράτε κάθε δομή ξεχωριστά και όχι κάθε πράξη καθώς και την καταμέτρηση της δομής Ομάδες Βελτίωσης Συνθηκών Διαβίωσης.

ΑΠ 1 : Ενίσχυση της περιφερειακής ανταγωνιστικότητας με ανάπτυξη της καινοτομίας και των ΤΠΕ

Η προσέγγιση των οροσήμων του Π.Ε. για τους δείκτες του ΑΠ1 βασίστηκε στα κάτωθι δεδομένα/παραδοχές:

- Η τιμή-στόχος (ορόσημο 2023) του κοινού δείκτη εκροών CO02 «Αριθμός επιχειρήσεων που λαμβάνουν επιχορηγήσεις» (442) προκύπτει από το μέσο μοναδιαίο κόστος των παρεμβάσεων που προβλέπεται να υλοποιηθούν σύμφωνα με την Στρατηγική Έξυπνης Εξειδίκευσης. Ο δείκτης τροφοδοτείται από τον τύπο δράσης: α) 2.2.1.1 Ανάπτυξη ψηφιακών προϊόντων και υπηρεσιών από τις ΜΜΕ, β) 2.2.1.2 Ενίσχυση της ζήτησης υπηρεσιών ΤΠΕ από τις τοπικές ΜΜΕ, γ) 3.2.1.1 Υποστήριξη οργανωτικής καινοτομίας και εξωστρέφειας στις ΜΜΕ και δ) 3.3.1.1

Ενίσχυση των ΜΜΕ για επενδύσεις τεχνολογικού εκσυγχρονισμού. Η δημόσια δαπάνη που προβλέπεται να διατεθεί για την χρηματοδότηση των παραπάνω κατηγοριών δράσης ανέρχεται σε περίπου 15,2 εκατ. €.

- Η τιμή-στόχος (ορόσημο 2018) για το Βασικό Στάδιο Υλοποίησης K240 «Ενταγμένα έργα κρατικών ενισχύσεων» (80) προκύπτει από την ανάλυση ωριμότητας των σχεδιαζόμενων παρεμβάσεων αλλά και την εμπειρία των προηγούμενων ΠΠ.
- Η τιμή-στόχος (ορόσημο 2023) του κοινού δείκτη εκροών CO26 «Αριθμός επιχειρήσεων που συνεργάζονται με ερευνητικά ινστιτούτα» (30) προκύπτει από το μέσο μοναδιαίο κόστος των παρεμβάσεων που προβλέπεται να υλοποιηθούν σύμφωνα με την Στρατηγική Έξυπνης Εξειδίκευσης. Ο δείκτης τροφοδοτείται από τον τύπο δράσης 1.2.1.1.A: Ενίσχυση Επιχειρήσεων για ερευνητικά έργα στους τομείς αγροδιατροφής, δημιουργικής βιομηχανίας, ΤΠΕ, υγείας και βιοτεχνολογίας. Η δημόσια δαπάνη που προβλέπεται να διατεθεί για την χρηματοδότηση των παραπάνω κατηγοριών δράσης ανέρχεται σε περίπου 9,0 εκατ. €.
- Η τιμή-στόχος (ορόσημο 2018) για το Βασικό Στάδιο Υλοποίησης K245 «Αποφάσεις χρηματοδότησης κρατικών ενισχύσεων έρευνας και καινοτομίας» (30) προκύπτει από την ανάλυση ωριμότητας των σχεδιαζόμενων παρεμβάσεων, του σημαντικού χρονικού διαστήματος έναρξης υλοποίησης και ολοκλήρωσης των επενδυτικών σχεδίων από την ένταξη αυτών κυρίως λόγω του προβλήματος εξασφάλισης ρευστότητας των επιχειρήσεων, αλλά και την εμπειρία των προηγούμενων ΠΠ.
- Η τιμή-στόχος (ορόσημο 2018) του οικονομικού δείκτη F100 «Ποσό πιστοποιημένων δαπανών» (2.967.733€) όπως προκύπτει από την τεκμηρίωση ανακατανομής τιμών δείκτη F100).

ΑΠ 2 : Προστασία του περιβάλλοντος και αειφόρος ανάπτυξη

Η προσέγγιση των οροσήμων του Π.Ε. για τους δείκτες του ΑΠ2 βασίστηκε στα κάτωθι δεδομένα/παραδοχές:

- Η τιμή-στόχος (ορόσημο 2023) του κοινού δείκτη εκροών CO19 «Πρόσθετος πληθυσμός που εξυπηρετείται από βελτιωμένη επεξεργασία λυμάτων» (57.125) προκύπτει από το μέσο μοναδιαίο κόστος (919 ευρώ) το οποίο προκύπτει από υλοποιούμενα έργα για τους οικισμούς στους οποίους θα παρέμβει κατά προτεραιότητα το ΕΠ. Η δημόσια δαπάνη που προβλέπεται να διατεθεί για την χρηματοδότηση αυτής της κατηγορίας δράσης ανέρχεται σε περίπου 54,1 εκατ. €.
- Η τιμή-στόχος (ορόσημο 2018) για το Βασικό Στάδιο Υλοποίησης K241 «Συμβάσεις που έχουν υπογραφεί για την υλοποίηση των έργων επεξεργασίας λυμάτων» (5) προκύπτει από την ανάλυση ωριμότητας των σχεδιαζόμενων παρεμβάσεων, από τα μεταφερόμενα έργα αλλά και την εμπειρία των προηγούμενων ΠΠ.
- Η τιμή-στόχος (ορόσημο 2023) του κοινού δείκτη εκροών CO09 «Αύξηση του αναμενόμενου αριθμού επισκέψεων σε ενισχυόμενες τοποθεσίες πολιτιστικής και

φυσικής κληρονομιάς και πόλους έλξης επισκεπτών» (10.000) προέκυψε από στοιχεία επισκεψιμότητας σχετικών τοποθεσιών της Περιφέρειας, ενώ συνδέεται και με την στρατηγική ολοκληρωμένης προσέγγισης στην εδαφική ανάπτυξη της Περιφέρειας. Ο δείκτης περιλαμβάνει τους χώρους Δωδώνης, Κασσιώπης, Γιτάνης και Νικόπολης. Στον στόχο υπολογίζεται μία αύξηση της τάξης του 24% συνολικά. Ο στόχος θεωρείται εφικτός καθώς έχει υπολογιστεί ως αύξηση 10% των καταγεγραμμένων επισκεπτών Δωδώνης και Κασσιώπης (δηλ. 4150) συν 5.850 επισκέπτες για τους χώρους Γιτάνης και Νικόπολης. Η δημόσια δαπάνη που προβλέπεται να διατεθεί για την χρηματοδότηση αυτής της κατηγορίας δράσης ανέρχεται σε περίπου 15 εκατ. €.

- Η τιμή-στόχος (ορόσημο 2018) για το Βασικό Στάδιο Υλοποίησης K242 «Ενταγμένα έργα πολιτιστικής και φυσικής κληρονομιάς» (4) προκύπτει από την ανάλυση ωριμότητας των σχεδιαζόμενων παρεμβάσεων. Επίσης, σημειώνεται ότι οι περισσότερες από τις παρεμβάσεις αυτές εντάσσονται στο πλαίσιο της Ολοκληρωμένης Εδαφικής Επένδυσης της Περιφέρειας για τις πολιτιστικές διαδρομές, γεγονός που απαιτεί χρονοβόρες διαδικασίες προετοιμασίας.
- Η τιμή-στόχος (ορόσημο 2018) του οικονομικού δείκτη F100 «Ποσό πιστοποιημένων δαπανών» (24.407.027€) όπως προκύπτει από την τεκμηρίωση ανακατανομής τιμών δείκτη F100).

ΑΠ 3 : Ενίσχυση υποδομών μεταφορών

Η προσέγγιση των οροσήμων του Π.Ε. για τους δείκτες του ΑΠ3 βασίστηκε στα κάτωθι δεδομένα/παραδοχές:

- Η τιμή-στόχος (ορόσημο 2023) του κοινού δείκτη εκροών CO14 «Συνολικό μήκος ανακατασκευασμένων ή αναβαθμισμένων δρόμων» (12,5 χλμ) προκύπτει από τις μελέτες των σχεδιαζόμενων πράξεων που πρόκειται να υλοποιηθούν από το ΕΠ και περιλαμβάνονται είτε στο ΣΠΕΜ είτε στις ΟΧΕ). Η δημόσια δαπάνη που προβλέπεται να διατεθεί για την χρηματοδότηση της κατηγορίας δράσης που συνδέεται με το δείκτη ανέρχεται σε περίπου 44,5 εκατ. €.
- Η τιμή-στόχος (ορόσημο 2018) για το Βασικό Στάδιο Υλοποίησης K243 «Ενταγμένα έργα οδοποιίας (ανακατασκευή ή αναβάθμιση)» (4) προκύπτει από την ανάλυση ωριμότητας των σχεδιαζόμενων παρεμβάσεων.
- Η τιμή-στόχος (ορόσημο 2018) του οικονομικού δείκτη F100 «Ποσό πιστοποιημένων δαπανών» (13.934.849€) όπως προκύπτει από την τεκμηρίωση ανακατανομής τιμών δείκτη F100).

ΑΠ 4 : Ενίσχυση υποδομών εκπαίδευσης, υγείας και πρόνοιας

Η προσέγγιση των οροσήμων του Π.Ε για τους δείκτες του ΑΠ4 βασίστηκε στα κάτωθι δεδομένα/παραδοχές:

- Η τιμή-στόχος (ορόσημο 2023) του κοινού δείκτη εκροών CO35 «Δυναμικότητα των υποδομών εκπαίδευσης που ενισχύονται» (47.000) προκύπτει από την χαρτογράφηση των αναγκών εκπαίδευσης προσχολικής, σχολικής και τριτοβάθμιας και εκπαίδευσης. Η δημόσια δαπάνη που προβλέπεται να διατεθεί για την χρηματοδότηση αυτής της κατηγορίας δράσης ανέρχεται σε περίπου 13 εκατ. €.
- Η τιμή-στόχος (ορόσημο 2018) για το Βασικό Στάδιο Υλοποίησης K244 «Ενταγμένα έργα εκπαίδευσης (όλες οι βαθμίδες)» (3) προκύπτει από την ανάλυση ωριμότητας των σχεδιαζόμενων παρεμβάσεων λαμβανομένου υπόψη και των καθυστερήσεων που λαμβάνουν χώρα κατά τις διαγωνιστικές διαδικασίες (πχ. ενστάσεις κλπ.).
- Η τιμή-στόχος (ορόσημο 2023) του ειδικού δείκτη εκροών SO031 «Δυναμικότητα κοινωνικών υποδομών που ενισχύονται» (89) προκύπτει από την δυναμικότητα των πράξεων που θα υλοποιηθούν στο πλαίσιο του Άξονα. Η δημόσια δαπάνη που προβλέπεται να διατεθεί για την χρηματοδότηση αυτής της κατηγορίας δράσης ανέρχεται σε περίπου 4,7 εκατ. €.
- Η τιμή-στόχος (ορόσημο 2018) για το Βασικό Στάδιο Υλοποίησης K246 «Συμβάσεις που έχουν υπογραφεί για την υλοποίηση πράξεων κοινωνικών υποδομών» 2 προκύπτει από την ανάλυση ωριμότητας των σχεδιαζόμενων παρεμβάσεων, την εμπειρία των προηγούμενων ΠΠ και τις καθυστερήσεις στην υλοποίηση των πράξεων.
- Η τιμή-στόχος (ορόσημο 2018) του οικονομικού δείκτη F100 «Ποσό πιστοποιημένων δαπανών» (5.423.518€) όπως προκύπτει από την τεκμηρίωση ανακατανομής τιμών δείκτη F100).

ΑΠ 5 : Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού, Κοινωνική ένταξη και καταπολέμηση διακρίσεων

Η προσέγγιση των οροσήμων του Π.Ε για τους δείκτες του ΑΠ5 βασίστηκε στα κάτωθι δεδομένα/παραδοχές:

- Ο υπολογισμός της τιμής-στόχου (ορόσημο 2018) του ειδικού δείκτη εκροών 10501 «Άτομα που αποδεσμεύονται από τη φροντίδα εξαρτώμενων ατόμων» βασίζεται στην υλοποίηση των δράσεων 9.1.1.1 «Εναρμόνιση οικογενειακής και επαγγελματικής ζωής» και 9.3.1.1 «Παροχή υπηρεσιών προσχολικής αγωγής για ΑμεΑ και παροχή υπηρεσιών δημιουργικής απασχόλησης, ψυχαγωγίας και αναψυχής για ΑμεΑ» για τα έτη 2015-2016 και 2016-2017 και εκτιμάτε σε 3.248 συμμετέχοντες.

Η τιμή στόχος για το 2023 (5.375+334=5.709) προκύπτει από την ανάλυση της συνεισφοράς των παρεμβάσεων των παραπάνω δράσεων.

Ειδικότερα η τιμή στόχος για την δράση 9.1.1.1 προκύπτει κάνοντας την παραδοχή ότι 12.938.125€ συγχρηματοδοτούμενης δημόσιας δαπάνης άλλα και επιπλέον 1.960.193€ από Εθνικούς πόρους θα κατευθυνθούν σε παρεμβάσεις υπηρεσιών εναρμόνισης οικογενειακής και επαγγελματικής ζωής. Βάσει της δράσης εναρμόνισης οικογενειακής και επαγγελματικής ζωής που υλοποιήθηκε για το σχολικό έτος 2015-2016 το κόστος ανά ωφελούμενο ανήρθε

$3.752.527,56\text{€} / 1.354 \text{ συμμετέχοντες} = 2.771\text{€/συμμετέχοντα}$. Άρα η *τιμή στόχος* είναι $14.898.318\text{€} / 2.771\text{€/συμμετέχοντα} = 5.375 \text{ συμμετέχοντες}$.

Επιπλέον για τη δράση 9.3.1.1 ο δείκτης υπολογίστηκε με την παραδοχή ότι 1.955.941€ συγχρηματοδοτούμενης δημόσιας δαπάνης θα κατευθυνθούν σε παρεμβάσεις παροχή υπηρεσιών προσχολικής αγωγής για ΑμεΑ. Βάσει της δράσης παροχή υπηρεσιών προσχολικής αγωγής για ΑμεΑ και παροχή υπηρεσιών δημιουργικής απασχόλησης, ψυχαγωγίας και αναψυχής για ΑμεΑ που υλοποιήθηκε για το σχολικό έτος 2015-2016 το κόστος ανά ωφελούμενο ανήρθε σε $328.318\text{€} / 56 \text{ συμμετέχοντες} = 5.863\text{€/συμμετέχοντα}$. Άρα η τιμή στόχος είναι $1.955.941\text{€} / 5.863\text{€/συμμετέχοντα} = 334 \text{ συμμετέχοντες}$.

- Ο υπολογισμός της τιμής-στόχου (ορόσημο 2018) του ειδικού δείκτη εκροών 5502 «Αριθμός υποστηριζόμενων δομών» βασίζεται στην υλοποίηση των δράσεων 9.2.1.1 «Υποστήριξη κοινωνικά ευπαθών ομάδων για την κοινωνικοοικονομική τους ενσωμάτωση», 9.3.2.1 «Παρεμβάσεις για την προώθηση της ισότητας των ευκαιριών» και 9.4.2.1 «Παροχή υπηρεσιών κοινής ωφέλειας σε ευπαθείς ομάδες» και εκτιμάτε σε 34 δομές.

Η τιμή στόχος για το 2023 ($11+7+25=43$) προκύπτει από την ανάλυση της συνεισφοράς των παρεμβάσεων των παραπάνω δράσεων.

Ειδικότερα η τιμή στόχος για την δράση 9.2.1.1 προκύπτει από τις υπάρχουσες δομές των Κ.Κ. οι οποίες για την Περιφέρεια ανέρχονται σε 11.

Ειδικότερα η τιμή στόχος για την δράση 9.3.2.1 προκύπτει από τις υπάρχουσες 4 δομές κακοποιημένων γυναικών (ξενώνες και συμβουλευτικά κέντρα) και 2 δομές ΚΔΗΦ που λειτουργούν και χρηματοδοτούνται καθώς και από την χρηματοδότηση της λειτουργίας μίας δομής ΣΥΔ. Άρα υπολογίζεται τιμή στόχος 7 δομές.

Ειδικότερα η τιμή στόχος για την δράση 9.4.2.1 προκύπτει από 15 δομές παροχής βασικών αγαθών (κοινωνικά παντοπωλεία, φαρμακεία, συσσίτια), 9 Κέντρων Ημερήσιας Φροντίδας Ηλικιωμένων και 1 δομής αστέγων (υπνωτήρια). Άρα υπολογίζεται τιμή στόχος 25 δομές.

- Η τιμή-στόχος (ορόσημο 2018) του οικονομικού δείκτη F100 «Ποσό πιστοποιημένων δαπανών» (8.536.261 €) όπως προκύπτει από την τεκμηρίωση ανακατανομής τιμών δείκτη F100

ΕΝΟΤΗΤΑ 2 : ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΟΥ ΤΡΟΠΟΥ ΕΠΙΛΟΓΗΣ (ΚΡΙΤΗΡΙΑ ΚΑΙ ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ) ΤΩΝ ΔΕΙΚΤΩΝ ΕΚΡΩΝ ΤΟΥ ΠΛΑΙΣΙΟΥ ΕΠΙΔΟΣΕΩΝ (ΜΕ ΒΑΣΗ ΤΟΥΣ ΟΠΟΙΟΥΣ ΘΑ ΕΠΑΝΕΞΕΤΑΣΤΟΥΝ ΟΙ ΕΠΙΔΟΣΕΙΣ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ) ΣΥΜΠΕΡΙΛΑΜΒΑΝΟΜΕΝΗΣ ΣΧΕΤΙΚΗΣ ΕΞΗΓΗΣΗΣ ΓΙΑ ΤΗ ΜΕΘΟΔΟ ΠΟΥ ΧΡΗΣΙΜΟΠΟΙΗΘΗΚΕ, ΠΡΟΚΕΙΜΕΝΟΥ ΝΑ ΕΞΑΣΦΑΛΙΣΤΕΙ ΟΤΙ ΟΙ ΠΡΑΞΕΙΣ ΠΟΥ ΣΥΝΕΙΣΦΕΡΟΥΝ ΣΤΟΥΣ ΕΚΤΙΜΩΜΕΝΟΥΣ ΣΤΟΧΟΥΣ ΚΑΙ ΟΡΟΣΗΜΑ (ΚΑΛΥΠΤΟΥΝ ΤΟΥΛΑΧΙΣΤΟΝ ΤΟ 50% ΤΟΥ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΤΟΥ ΆΞΟΝΑ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ/ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑ).

2.1 Τεκμηρίωση της επιλογής των δεικτών που θα αποτελέσουν το πλέγμα των δεικτών για το Πλαίσιο Επιδόσεων

Σύμφωνα με την παρ. 3 του Παραρτήματος II του Καν. 1303/2013 για να μπορούν τα ορόσημα και οι στόχοι που έχουν επιλεγεί στο Π.Ε. να είναι χρήσιμοι θα πρέπει να ανταποκρίνονται σε ορισμένα κριτήρια πληρότητας και καταλληλότητας, τα σημαντικότερα εκ των οποίων είναι τα ακόλουθα:

- Ρεαλιστικοί (realistic) και επιτεύξιμοι (achievable), βασισμένοι στα στοιχεία και τα δεδομένα που χρησιμοποιούνται για την εκτίμηση των τιμών των ορόσημων και των στόχων και τις σχετικές μεθόδους υπολογισμού
- Διαφανείς (transparent) με αντικειμενικά επαληθεύσιμους στόχους και προσδιορισμένη πηγή πληροφόρησης η οποία είναι δημόσια διαθέσιμη, όπου είναι δυνατόν
- Επαληθεύσιμοι (verifiable) χωρίς επιβολή δυσανάλογης διοικητικής επιβάρυνσης.
- Συναφείς (relevant), καταγράφοντας τις βασικές πληροφορίες σχετικά με την πρόοδο ενός Άξονα Προτεραιότητας (βασισμένοι στις πληροφορίες σχετικά με την αντιπροσωπευτικότητα των δεικτών εκρμών
- Συνεπείς (consistent), ως προς τη φύση και το χαρακτήρα κάθε ειδικού στόχου ενός Άξονα Προτεραιότητας

Η διαμόρφωση του πλέγματος των δεικτών του Π.Ε. του ΠΕΠ Ηπείρου βασίστηκε ακριβώς στα ανωτέρω κριτήρια καταλληλότητας. Οι δείκτες και οι αντίστοιχοι στόχοι του Π.Ε. έχουν ως βασική επιδίωξη να εξασφαλισθεί ένα σύστημα δεικτών παρακολούθησης και αξιολόγησης της επίδοσης του ΠΕΠ το οποίο θα είναι αντιπροσωπευτικό, εύχρηστο και διαχειρίσιμο.

Πλην των παραπάνω κριτηρίων η επιλογή των δεικτών του Π.Ε βασίστηκε στα κάτωθι :

- Τη στρατηγική στόχευση και την εστίαση του Προγράμματος έτσι ώστε να συνδεθεί η εξέταση των επιδόσεων με τους επιδιωκόμενους στόχους (σύνδεση Ειδικών Στόχων με δείκτες).
- Την εμπειρία από τις επιδόσεις κατά την προγραμματική περίοδο 2007 - 2013

- Τις υποχρεώσεις που συνδέονται με τα έργα phasing και αποτυπώνονται στα προγραμματικά κείμενα.
- Τη δυνατότητα συλλογής αξιόπιστων και συγκρίσιμων δεδομένων.
- Τη δυνατότητα δημιουργίας κατάλληλων Βασικών Σταδίων Υλοποίησης (Key Implementation Steps) ως συμπληρωματικό στοιχείο των δεικτών εκροών που έχουν επιλεγεί για το Πλαίσιο Επιδόσεων στην περίπτωση που εκτιμάται ότι δε θα υπάρχουν έχουν μετρήσιμα αποτελέσματα το 2018.
- Τις εμπροσθοβαρείς δράσεις που θα υλοποιηθούν άμεσα.

2.2 Τεκμηρίωση της αντιπροσωπευτικότητας των δεικτών που θα αποτελέσουν το πλέγμα των δεικτών για το Πλαίσιο Επιδόσεων

Οι δείκτες του Π.Ε αποτελούν τους πλέον αντιπροσωπευτικούς, σε χρηματοδοτικούς όρους, δείκτες ανά ΑΠ καθώς καλύπτουν άνω του 50% του προϋπολογισμού του κάθε ΑΠ. Συγκεκριμένα:

- Ο δείκτης εκροής του ΑΠ 1 : Ενίσχυση της περιφερειακής ανταγωνιστικότητας με ανάπτυξη της καινοτομίας και των ΤΠΕ καλύπτουν το 55% του προϋπολογισμού του Άξονα.
- Οι δύο δείκτες εκροών του ΑΠ 2 : Προστασία του περιβάλλοντος και αειφόρος ανάπτυξη καλύπτουν το 52% του προϋπολογισμού του Άξονα.
- Ο ένας δείκτης εκροών του ΑΠ 3 : Ενίσχυση υποδομών μεταφορών καλύπτει το 61% του προϋπολογισμού του Άξονα.
- Οι δύο δείκτες εκροών του ΑΠ 4 : Ενίσχυση υποδομών εκπαίδευσης, υγείας και πρόνοιας καλύπτουν το 53% του προϋπολογισμού του Άξονα.
- Οι δύο δείκτες εκροών του ΑΠ 5 : Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού, Κοινωνική ένταξη και καταπολέμηση διακρίσεων καλύπτουν το 50,4% του προϋπολογισμού του Άξονα.

ΠΙΝΑΚΑΣ 1: ΠΛΑΙΣΙΟ ΕΠΙΔΟΣΗΣ ΠΕΠ ΗΠΕΙΡΟΥ 2014-2020

Άξονας Προτεραιότητας (Α.Π.)	Τύπος δείκτη	Κωδικός	Δείκτης/ Βασικό Στάδιο Υλοποίησης	Μονάδα μέτρησης	Ταμείο	Κατηγορία Περιφέρειας	Ορόσημο 2018	Στόχος 2023	Πηγή στοιχείων	π/υ τύπου δράσης που αντιστοιχεί στο δείκτη	Μερίδιο στον ΑΠ (%)	Έλεγχος 50%
ΑΞΟΝΑΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ 1	Κοινοί Δείκτες Εκροής	CO02	Αριθμός επιχειρήσεων που λαμβάνουν επιχορηγήσεις	επιχειρήσεις	ΕΤΠΑ	Λιγότερο Ανεπτυγμένες Περιφέρειες		442	ΟΠΣ.	15.238.948	35%	
	Κύριο Στάδιο Υλοποίησης	K240	Ενταγμένα έργα κρατικών ενισχύσεων	αριθμός	ΕΤΠΑ	Λιγότερο Ανεπτυγμένες Περιφέρειες	80					
	Κοινοί Δείκτες Εκροής	CO26	Έρευνα και καινοτομία: Αριθμός επιχειρήσεων που συνεργάζονται με ερευνητικά ινστιτούτα	επιχειρήσεις	ΕΤΠΑ	Λιγότερο Ανεπτυγμένες Περιφέρειες		30	ΟΠΣ.	9.000.000	21%	
	Κύριο Στάδιο Υλοποίησης	K245	Αποφάσεις χρηματοδότησης κρατικών ενισχύσεων έρευνας και καινοτομίας	αριθμός	ΕΤΠΑ	Λιγότερο Ανεπτυγμένες Περιφέρειες	30					
	Οικονομικός	F100	Ποσό πιστοποιημένων δαπανών	ευρώ	ΕΤΠΑ	Λιγότερο Ανεπτυγμένες Περιφέρειες	2.967.733	43.763.967	ΟΠΣ.		0%	
Σύνολο Άξονα 1										24.238.948	55%	OK
ΑΞΟΝΑΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ 2	Κύριο Στάδιο Υλοποίησης	K241	Συμβάσεις που έχουν υπογραφεί για την υλοποίηση των έργων επεξεργασίας λυμάτων	αριθμός	ΕΤΠΑ	Λιγότερο Ανεπτυγμένες Περιφέρειες	5		ΟΠΣ		0%	

Άξονας Προτεραιότητας (Α.Π.)	Τύπος δείκτη	Κωδικός	Δείκτης/ Βασικό Στάδιο Υλοποίησης	Μονάδα μέτρησης	Ταμείο	Κατηγορία Περιφέρειας	Ορόσημο 2018	Στόχος 2023	Πηγή στοιχείων	π/υ τύπου δράσης που αντιστοιχεί στο δείκτη	Μερίδιο στον ΑΠ (%)	Έλεγχος 50%
	Κοινοί Δείκτες Εκροής	CO19	Πρόσθετος πληθυσμός που εξυπηρετείται από βελτιωμένη επεξεργασία λυμάτων	Ισοδύναμο πληθυσμού	ΕΤΠΑ	Λιγότερο Ανεπτυγμένες Περιφέρειες		57.125	ΟΠΣ	54.107.271	41%	
	Κύριο Στάδιο Υλοποίησης	K242	Ενταγμένα έργα πολιτιστικής και φυσικής κληρονομιάς	φυσικά πρόσωπα	ΕΤΠΑ	Λιγότερο Ανεπτυγμένες Περιφέρειες	4		ΟΠΣ		0%	
	Κοινοί Δείκτες Εκροής	CO09	Αύξηση του αναμενόμενου αριθμού επισκέψεων σε ενισχυόμενες τοποθεσίες πολιτιστικής και φυσικής κληρονομιάς και πόλους έλξης επισκεπτών	Επισκέψεις ανά έτος	ΕΤΠΑ	Λιγότερο Ανεπτυγμένες Περιφέρειες		10.000	ΟΠΣ	15.000.000	11%	
	Οικονομικός	F100	Ποσό πιστοποιημένων δαπανών	ευρώ	ΕΤΠΑ	Λιγότερο Ανεπτυγμένες Περιφέρειες	24.407.027	132.221.552	ΟΠΣ		0%	
Σύνολο Άξονα 2										69.107.271	52%	OK
ΑΞΟΝΑΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ 3	Κύριο Στάδιο Υλοποίησης	K243	Ενταγμένα έργα οδοποιίας (ανακατασκευή ή αναβάθμιση)	αριθμός	ΕΤΠΑ	Λιγότερο Ανεπτυγμένες Περιφέρειες	4		ΟΠΣ		0%	
	Κοινοί Δείκτες Εκροής	CO14	Συνολικό μήκος ανακατασκευασμένων ή αναβαθμισμένων δρόμων	χιλιόμετρα	ΕΤΠΑ	Λιγότερο Ανεπτυγμένες Περιφέρειες		12,5	ΟΠΣ	42.200.000	57%	

Άξονας Προτεραιότητας (Α.Π.)	Τύπος δείκτη	Κωδικός	Δείκτης/ Βασικό Στάδιο Υλοποίησης	Μονάδα μέτρησης	Ταμείο	Κατηγορία Περιφέρειας	Ορόσημο 2018	Στόχος 2023	Πηγή στοιχείων	π/υ τύπου δράσης που αντιστοιχεί στο δείκτη	Μερίδιο στον ΑΠ (%)	Έλεγχος 50%
	Οικονομικός	F100	Ποσό πιστοποιημένων δαπανών	ευρώ	ΕΤΠΑ	Λιγότερο Ανεπτυγμένες Περιφέρειες	13.934.849	69.713.232	ΟΠΣ		0%	
Σύνολο Άξονα 3										42.200.000	61%	OK
ΑΞΟΝΑΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ 4	Ειδικός Δείκτης Εκροής	SO031	Δυναμικότητα κοινωνικών υποδομών που ενισχύονται	φυσικά πρόσωπα	ΕΤΠΑ	Λιγότερο Ανεπτυγμένες Περιφέρειες		89	ΟΠΣ	4.715.340	16%	
	Κύριο Στάδιο Υλοποίησης	K246	Συμβάσεις που έχουν υπογραφεί για την υλοποίηση πράξεων κοινωνικών υποδομών	αριθμός	ΕΤΠΑ	Λιγότερο Ανεπτυγμένες Περιφέρειες	2		ΟΠΣ			
	Κύριο Στάδιο Υλοποίησης	K244	Ενταγμένα έργα εκπαίδευσης (όλες οι βαθμίδες)	αριθμός	ΕΤΠΑ	Λιγότερο Ανεπτυγμένες Περιφέρειες	3		ΟΠΣ			
	Κοινοί Δείκτες Εκροής	CO35	Δυναμικότητα των υποδομών εκπαίδευσης που ενισχύονται	φυσικά πρόσωπα	ΕΤΠΑ	Λιγότερο Ανεπτυγμένες Περιφέρειες		47.000	ΟΠΣ	13.000.000	45%	
	Οικονομικός	F100	Ποσό πιστοποιημένων δαπανών	ευρώ	ΕΤΠΑ	Λιγότερο Ανεπτυγμένες Περιφέρειες	5.423.518	33.588.229	ΟΠΣ		0%	
Σύνολο Άξονα 4										17.715.340	53%	OK

Άξονας Προτεραιότητας (Α.Π.)	Τύπος δείκτη	Κωδικός	Δείκτης/ Βασικό Σταδίο Υλοποίησης	Μονάδα μέτρησης	Ταμείο	Κατηγορία Περιφέρειας	Ορόσημο 2018	Στόχος 2023	Πηγή στοιχείων	π/υ τύπου δράσης που αντιστοιχεί στο δείκτη	Μερίδιο στον ΑΠ (%)	Έλεγχος 50%
ΑΞΟΝΑΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ 5	Ειδικός Δείκτης Εκροής	10501	Άτομα που αποδεσμεύονται από τη φροντίδα εξαρτώμενων ατόμων	αριθμός	ΕΚΤ	Λιγότερο Ανεπτυγμένες Περιφέρειες	3.248	5.709	ΟΠΣ			
										14.894.066	29%	
	Ειδικός Δείκτης Εκροής	5502	Αριθμός υποστηριζόμενων δομών	αριθμός	ΕΚΤ	Λιγότερο Ανεπτυγμένες Περιφέρειες	34	43	ΟΠΣ			
										11.230.433	22%	
	Οικονομικός	F100	Ποσό πιστοποιημένων δαπανών	ευρώ	ΕΚΤ	Λιγότερο Ανεπτυγμένες Περιφέρειες	8.536.261	51.792.120	ΟΠΣ			
											0%	
Σύνολο Άξονα 5										28.298.066	50,44%	OK

Η ονοματολογία των κατηγοριών παρέμβασης (Εκτελεστικός Κανονισμός 215/2014) έχει ενσωματωθεί στον Πίνακα ως menu.

Οι στόχοι των δεικτών και των βασικών σταδίων υλοποίησης αφορούν το μέρος του π/υ των κατηγοριών παρέμβασης που συνεισφέρει στο Πλαίσιο Επιδόσεων και όχι το σύνολο του π/υ του ΑΠ.

Ο π/υ εκφράζεται σε όρους δημόσιας δαπάνης.

Το % στον Άξονα Προτεραιότητας αφορά το μερίδιο του π/υ κάθε κατηγορίας παρέμβασης που εκτιμάται ότι συνεισφέρει στο μερίδιο του π/υ του ΑΠ που πρέπει να δεικτοποιείται (για να καλυφθεί τουλάχιστον το 50 %).

Η τιμή - στόχος των δεικτών εκροών αφορά τις εκτιμώμενες τιμές για το 2023.

Η τιμή - στόχος των Βασικών Σταδίων Υλοποίησης αφορά τις εκτιμώμενες τιμές για το 2018.

ΕΝΟΤΗΤΑ 3 : ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΟΝ ΤΡΟΠΟ ΜΕ ΤΟΝ ΟΠΟΙΟ ΕΦΑΡΜΟΣΤΗΚΑΝ Η ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ ΚΑΙ ΟΙ ΜΗΧΑΝΙΣΜΟΙ, ΕΤΣΙ ΩΣΤΕ ΝΑ ΔΙΑΣΦΑΛΙΣΤΕΙ Η ΣΥΝΕΚΤΙΚΟΤΗΤΑ ΣΤΗ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΤΟΥ ΠΛΑΙΣΙΟΥ ΤΩΝ ΕΠΙΔΟΣΕΩΝ ΠΟΥ ΟΡΙΖΕΤΑΙ ΣΤΟ ΣΥΜΦΩΝΟ ΕΤΑΙΡΙΚΗΣ ΣΧΕΣΗΣ ΣΥΜΦΩΝΑ ΜΕ ΤΟ ΑΡΘΡΟ 15 ΠΑΡΑΓΡΑΦΟΣ 1 ΣΤΟΙΧΕΙΟ Β) ΣΗΜΕΙΟ IV) ΤΟΥ ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΥ (ΕΕ) ΑΡΙΘ. 1303/2013.

Κατά τη διαδικασία σχεδιασμού των Προγραμμάτων, η ΕΑΣ σε συνεργασία με τις Διαχειριστικές Αρχές των Ε.Π διαμορφώνουν το σύστημα δεικτών του Π.Ε. που συμπεριλαμβάνεται στα Προγράμματα που θα συγχρηματοδοτηθούν από το ΕΤΠΑ, το ΕΚΤ, το Τ.Σ, ενώ για τα Προγράμματα που συγχρηματοδοτούνται από το ΕΓΤΑΑ και το ΕΤΘΑ, οι δείκτες προκύπτουν από τα προτεινόμενα συστήματα δεικτών της Ε.Ε. Τα ανωτέρω υποστηρίζονται και από τους εκ των προτέρων αξιολογητές των Ε.Π.

Η συνοχή στην επιλογή των δεικτών, οροσήμων και στόχων, που αφορούν Προγράμματα και Άξονες Προτεραιότητας με ανάλογους τύπους δράσεων διασφαλίζεται με την συνεργασία της ΕΑΣ και των Διαχειριστικών Αρχών για τη διαμόρφωση των δεικτών του Πλαισίου. Για το σκοπό αυτό, η ΕΑΣ εφαρμόζει διαδικασία οριζόντιου συγκριτικού ελέγχου των δεικτών ΕΠ/ΠΕΠ με σκοπό την κοινή προσέγγιση και ομογενοποίηση σε όσες περιπτώσεις απαιτείται, ώστε να διασφαλισθεί οριζόντια συνέπεια μεταξύ ΕΠ/Άξόνων Προτεραιότητας, επιλογής δεικτών και μεθόδων μέτρησής τους. Στο πλαίσιο αυτό, η ΕΑΣ σε συνεργασία με την ΕΥΣΕΚΤ είναι δυνατόν να προτείνουν στις αρμόδιες αρχές σχεδιασμού των Προγραμμάτων σχετικές προσαρμογές στο προτεινόμενο πλέγμα των δεικτών του Π.Ε.

Ειδικά, για τα Βασικά Στάδια Υλοποίησης (Key Implementation Steps), όπως έχει σημειωθεί στο κεφ. 2.4: Πλαίσιο Επίδοσης του νέου ΕΣΠΑ, δόθηκαν συγκεκριμένες οδηγίες για τη διαμόρφωσή τους στα Προγράμματα με ενδεικτικά Βασικά Στάδια Υλοποίησης τα οποία προτάθηκαν 2^ο Μέρος των Οδηγιών για την Ανάπτυξη του Ενιαίου Συστήματος Δεικτών ΕΣΠΑ 2014-2020 (Σχέδιο, Ιούλιος 2014).

Παράλληλα, στο πλαίσιο της γενικής εκ των προτέρων αιρεσιμότητας «Στατιστικά συστήματα και δείκτες αποτελεσμάτων», η ΕΑΣ με τη συνεργασία των Διαχειριστικών Αρχών και των Αξιολογητών θα διασφαλίσει τον ενιαίο και οριζόντιο χαρακτήρα προσδιορισμού των κατάλληλων δεικτών, όπου αυτό έχει εφαρμογή, και θα μεριμνήσει ώστε να εφαρμόζονται ρυθμίσεις για την έγκαιρη συλλογή και συγκέντρωση των στατιστικών δεδομένων δεικτών για κάθε Πρόγραμμα.

Τα ανωτέρω αποτελούν αντικείμενο διαβούλευσης με τις Διαχειριστικές Αρχές των Προγραμμάτων και στο πλαίσιο του Δικτύου Αξιολόγησης που προβλέπεται στο κεφ. 2.1 του νέου ΕΣΠΑ .

Κρίσιμα ζητήματα που θα προκύψουν στο πλαίσιο της υλοποίησης των Προγραμμάτων σε σχέση με τη συνοχή του Π.Ε., θα αντιμετωπίζονται από την ΕΑΣ και την ΕΥΣΕΚΤ σε συνεργασία με τις Διαχειριστικές Αρχές.

ΕΝΟΤΗΤΑ 4 : ΕΞΗΓΗΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΛΟΓΗΣ ΤΩΝ ΔΕΙΚΤΩΝ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ Η ΤΩΝ ΒΑΣΙΚΩΝ ΣΤΑΔΙΩΝ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ, ΟΤΑΝ ΕΧΟΥΝ ΣΥΜΠΕΡΙΛΗΦΘΕΙ ΣΤΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΤΩΝ ΕΠΙΛΟΓΩΝ.

2.1 Τεκμηρίωση της ανάγκης υιοθέτησης των βασικών σταδίων υλοποίησης στο Πλαίσιο Επίδοσης

Οι βασικές μέθοδοι συγκέντρωσης των δεδομένων υλοποίησης των υλοποιούμενων παρεμβάσεων των ΠΕΠ κατά την ΠΠ 2007-2013 περιλαμβάνουν: α) τη συγκέντρωση δεδομένων για την παρακολούθηση των δημοσίων έργων τα οποία υλοποιούνται από τις ΕΔΑ, όπου και ακολουθούνται οι διαδικασίες που προσδιορίζονται από τις διατάξεις εφαρμογής του ΕΣΠΑ και των ΕΠ της προγραμματικής περιόδου 2007-2013 και η ενημέρωση και διαχείριση του ΟΠΣ και β) τη συγκέντρωση δεδομένων για την παρακολούθηση των έργων κρατικών ενισχύσεων.

Στην πρώτη περίπτωση συγκέντρωσης δεδομένων η τροφοδότηση του ΟΠΣ με στοιχεία υλοποίησης των πράξεων είναι συνεχής, γεγονός που επιτρέπει την χρηματοοικονομική παρακολούθηση των σχετικών παρεμβάσεων και, παράλληλα, της υλοποίησης του φυσικού αντικειμένου. Το σύνολο των δεικτών παρακολούθησης των παρεμβάσεων (κορμού, εκρμών και αποτελεσμάτων) περιλαμβάνονται στις σχετικές προσκλήσεις και προκηρύξεις και εισάγονται τόσο στα Τεχνικά Δελτία Πράξεων, όσο και στα εξαμηνιαία Δελτία Παρακολούθησης, επιτρέποντας θεωρητικά την ύπαρξη μιας διαρκώς επικαιροποιημένης εικόνας της πορείας υλοποίησης των σχετικών παρεμβάσεων. Σημαντικά προβλήματα επίσης εντοπίζονται στην παρακολούθηση και καταγραφή της πορείας του φυσικού αντικειμένου από τους δικαιούχους κατά την διάρκεια υλοποίηση των έργων, οι οποίοι ενημερώνουν τους σχετικούς δείκτες του ΟΠΣ πολλές φορές ελλιπώς ή και καθόλου, με σημαντικές καθυστερήσεις και συνήθως με την λογική 0-1 (0 για έργα που βρίσκονται σε ενδιάμεσο στάδιο υλοποίησης και 1 για ολοκληρωμένα έργα), με συνέπεια η εικόνα της φυσικής ολοκλήρωσης του Προγράμματος που αποτυπώνεται στο ΟΠΣ να απέχει (υπολείπεται), πολλές φορές σημαντικά, από την πραγματικότητα.

Για τη δεύτερη περίπτωση μέσω της ΕΥΔ-ΕΠΑΕ και του ΟΠΣ κατέστη δυνατή η παρακολούθηση του συνολικού αριθμού των ενταγμένων έργων ανά Περιφέρεια, καθώς και κάποιων επιμέρους στοιχείων που αφορούν στην ολοκλήρωση ορισμένων από τις δράσεις που έχουν ενταχθεί. Για διάφορες όμως δράσεις κρατικών ενισχύσεων, συμπεριλαμβανομένων και δράσεων που τροφοδοτούν σημαντικούς δείκτες του ΠΕΠ, τα διαθέσιμα από το ΟΠΣ στοιχεία δεν παρέχουν ένδειξη Περιφερειακής χωροθέτησης ή τομέα οικονομικής δραστηριότητας της ενισχυόμενης επιχείρησης. Αντίστοιχα, δεν υπάρχει εικόνα ανά Περιφέρεια σχετικά με την χρήση των χρηματοδοτικών εργαλείων (π.χ. δάνεια στο πλαίσιο προϊόντων του JEREMIE). Η έλλειψη σαφούς και συγκεντρωτικής εικόνας για τα ολοκληρωμένα έργα, καθώς και για αυτά που ενδεχομένως έχουν εγκαταλειφθεί από τους δικαιούχους αποτελούν κρίσιμη παράμετρο για την υλοποίηση και την αξιολόγηση του ΠΕΠ,

με δεδομένη την ιδιαίτερα υψηλή χρηματοδοτική βαρύτητα των σχετικών παρεμβάσεων στο σύνολο των Προγραμμάτων.

Παράλληλα καταγράφονται σημαντικά προβλήματα υλοποίησης των έργων που έχουν σαν αποτέλεσμα να καταγράφονται σημαντικές καθυστερήσεις υλοποίησης κατά τα πρώτα χρόνια εφαρμογής των Προγραμμάτων. Πρόκειται για:

- Καθυστερήσεις / δυσκολίες τεχνικής και διοικητικής ωρίμανσης έργων υποδομών, οφειλόμενες κατά κύριο λόγο στην έλλειψη ιδίων πόρων των Δικαιούχων ή / και χρηματοδότησή τους με εθνικούς πόρους για το σκοπό αυτό, αλλά και στην τροποποίηση του εθνικού θεσμικού πλαισίου για την εκτέλεση τεχνικών μελετών.
- Σημαντικές καθυστερήσεις και η ανεπάρκεια χρηματοδότησης για απαλλοτριώσεις αναστέλλουν σε μεγάλο βαθμό την εκτέλεση δημόσιων έργων υποδομών στο Πρόγραμμα.
- Καθυστερήσεις / δυσκολίες τεχνικής ωρίμανσης και εξειδίκευσης έργων ψηφιακής σύγκλισης.
- Μεγάλη ζήτηση / ανταπόκριση δικαιούχων επενδυτών σε σχετικές προσκλήσεις για έργα κρατικών ενισχύσεων υπέρ των ΜΜΕ, με αντίστοιχες εγκρίσεις, αλλά με σχετικά χαμηλούς βαθμούς υλοποίησης, λόγω της χρηματοπιστωτικής κρίσης και οικονομικής ύφεσης που έπληξε την επιχειρηματική βάση.
- Δυσχέρειες στο επίπεδο υλοποίησης των έργων υποδομής κυρίως λόγω οικονομικής αδυναμίας ορισμένων δικαιούχων για εξασφάλιση ίδιας συμμετοχής, ή / και εξασφάλισης του μη επιλέξιμου ΦΠΑ, καθώς και αδυναμίας εξασφάλισης των αναγκαίων εγγυητικών επιστολών από αναδόχους, καθώς πλήττονται από την χρηματοπιστωτική κρίση.
- Καθυστερήσεις στις διαγωνιστικές διαδικασίες υποψήφιων αναδόχων δημόσιων έργων (υπηρεσιών υποδομών και προμηθειών) με δικαστικές προσφυγές.
- Καθυστερήσεις κατά τις συντονιστικές διαδικασίες των κεντρικών υπηρεσιών υπουργείων, πριν την ένταξη των έργων στο Πρόγραμμα, οι οποίες τείνουν στη συνδιαχείριση.

Οι παραπάνω αδυναμίες του συστήματος παρακολούθησης των δεικτών σε συνδυασμό με τις αδυναμίες σε επίπεδο υλοποίησης των έργων καθιστούν αναγκαία την υιοθέτηση των Βασικών Σταδίων Υλοποίησης, ως δείκτες του Πλαισίου Επίδοσης καθώς μέχρι το τέλος του 2018 δεν αναμένονται σημαντικές και ορθά μετρήσιμες εκροές. Το βασικό στάδιο υλοποίησης όπως αυτό αξιοποιείται στην περίπτωση του ΠΕΠ Ηπείρου 2014-2020 θα αποτελέσει ένα σημαντικό στάδιο της υλοποίησης των πράξεων στο πλαίσιο μιας προτεραιότητας, των οποίων η ολοκλήρωση είναι επαληθεύσιμη και μπορεί εκφράζεται με έναν αριθμό. Τα Βασικά Στάδια Υλοποίησης αντιμετωπίζονται ως διακριτοί δείκτες στο πλαίσιο του Ενιαίου Συστήματος Δεικτών και αποτελούν το είδος εκείνο του δείκτη που δημιουργείται αποκλειστικά και μόνο για τις ανάγκες του Πλαισίου Επιδόσεων. Επίσης, τα Βασικά Στάδια Υλοποίησης συμπληρώνουν την πληροφορία που δίνεται με αντίστοιχους δείκτη εκροών (κοινούς ή ειδικούς) και η στοχοθέτησή τους αποτελεί συνάρτηση του είδους

των παρεμβάσεων που αφορούν π.χ. αριθμός ενταγμένων οδικών έργων.

Στη συνέχεια παρουσιάζονται τα Βασικά Στάδια Υλοποίησης που θα χρησιμοποιηθούν με βάση τα διαφορετικά είδη παρεμβάσεων που προβλέπεται να υλοποιηθούν στο πλαίσιο του ΠΕΠ Ηπείρου. Σημειώνεται ότι επειδή τα παραπάνω προβλήματα συνδέονται κυρίως με τις παρεμβάσεις περιβάλλοντος, οδικών έργων, έργων υποδομών εκπαίδευσης αλλά και έργων κρατικών ενισχύσεων τα Βασικά Στάδια Υλοποίησης αξιοποιούνται στους σχετικούς ΑΠ του ΠΕΠ (ΑΠ1, ΑΠ2, ΑΠ3 και ΑΠ4). Εξαιρέση αποτελεί ο ΑΠ5 που χρηματοδοτείται από το ΕΚΤ και δεν αντιμετωπίζει τα προαναφερόμενα προβλήματα.

2.1 Παρουσίαση Βασικών Σταδίων Υλοποίησης

Άξονας Προτεραιότητας	ΑΠ 1 : Ενίσχυση της περιφερειακής ανταγωνιστικότητας με ανάπτυξη της καινοτομίας και των ΤΠΕ
Κωδικός	K240
Βασικό Στάδιο Υλοποίησης	Ενταγμένα έργα κρατικών ενισχύσεων
Περιγραφή/Στοιχεία Τεκμηρίωσης	<p>Την ΠΠ 2007-2013 μέσω της ΕΥΔ-ΕΠΑΕ και του ΟΠΣ είναι δυνατή η παρακολούθηση του συνολικού αριθμού των ενταγμένων έργων κρατικών ενισχύσεων ανά Περιφέρεια, καθώς και κάποιων επιμέρους στοιχείων που αφορούν στην ολοκλήρωση ορισμένων από τις δράσεις που έχουν ενταχθεί. Η έλλειψη σαφούς και συγκεντρωτικής εικόνας για τα ολοκληρωμένα έργα, καθώς και για αυτά που ενδεχομένως έχουν εγκαταλειφθεί από τους δικαιούχους αποτελούν κρίσιμη παράμετρο και η υιοθέτηση του δείκτη των ενταγμένων έργων κρίνεται απαραίτητη, με δεδομένη και την ιδιαίτερα υψηλή χρηματοδοτική βαρύτητα των σχετικών παρεμβάσεων στο σύνολο του Προγράμματος. Σε κάθε περίπτωση, η επιλογή του σχετίζεται και με το στόχο που έχει τεθεί για τον οικονομικό δείκτη μέσω της αξιοποίησης της διαθέσιμης πληροφορίας της ΠΠ7-13 και ειδικότερα της οικονομικής προόδου του έργων της ΘΠ8.</p> <p>Ο κοινός δείκτης εκροής που αντιστοιχείται με αυτόν είναι ο δείκτης «Αριθμός επιχειρήσεων που λαμβάνουν επιχορηγήσεις» που καλύπτει περίπου το 35% του συνολικού προϋπολογισμού του ΑΠ1 και είναι ο πλέον αντιπροσωπευτικός για έργα κρατικών ενισχύσεων. Η εμπειρία των προηγούμενων ΠΠ προσφέρει σημαντικά στοιχεία όσον αφορά τα μοναδιαία κόστη όπως παρουσιάστηκαν παραπάνω.</p>
Κωδικός	K245
Βασικό Στάδιο	Αποφάσεις χρηματοδότησης κρατικών ενισχύσεων έρευνας και

Υλοποίησης	καινοτομίας
Περιγραφή/ Στοιχεία Τεκμηρίωσης	<p>Την ΠΠ 2007-2013 μέσω της ΕΥΔ-ΕΠΑΕ και του ΟΠΣ είναι δυνατή η παρακολούθηση του συνολικού αριθμού των ενταγμένων έργων κρατικών ενισχύσεων ανά Περιφέρεια, καθώς και κάποιων επιμέρους στοιχείων που αφορούν στην ολοκλήρωση ορισμένων από τις δράσεις που έχουν ενταχθεί. Η έλλειψη σαφούς και συγκεντρωτικής εικόνας για τα ολοκληρωμένα έργα, καθώς και για αυτά που ενδεχομένως έχουν εγκαταλειφθεί από τους δικαιούχους αποτελούν κρίσιμη παράμετρο και η υιοθέτηση του δείκτη των ενταγμένων έργων κρίνεται απαραίτητη, με δεδομένη και την ιδιαίτερα υψηλή χρηματοδοτική βαρύτητα των σχετικών παρεμβάσεων στο σύνολο του Προγράμματος. Σε κάθε περίπτωση, η επιλογή του σχετίζεται και με το στόχο που έχει τεθεί για τον οικονομικό δείκτη μέσω της αξιοποίησης της διαθέσιμης πληροφορίας της ΠΠ7-13 και ειδικότερα της οικονομικής προόδου του έργων της ΘΠ8.</p> <p>Ο κοινός δείκτης εκροής που αντιστοιχείται με αυτόν είναι ο δείκτης «Ερευνα και καινοτομία: Αριθμός επιχειρήσεων που συνεργάζονται με ερευνητικά ινστιτούτα» που καλύπτει περίπου το 21% του συνολικού προϋπολογισμού του ΑΠ1 και είναι ο πλέον αντιπροσωπευτικός για έργα κρατικών ενισχύσεων. Η εμπειρία των προηγούμενων ΠΠ προσφέρει σημαντικά στοιχεία όσον αφορά τα μοναδιαία κόστη όπως παρουσιάστηκαν παραπάνω.</p>

Άξονας Προτεραιότητας	ΑΠ 2 : Προστασία του περιβάλλοντος και αειφόρος ανάπτυξη
Κωδικός	K241
Βασικό Στάδιο Υλοποίησης	Συμβάσεις που έχουν υπογραφεί για την υλοποίηση των έργων επεξεργασίας λυμάτων
Περιγραφή/ Στοιχεία Τεκμηρίωσης	<p>Λαμβάνοντας υπόψη στοιχεία και δεδομένα από την ΠΠ 2007-2013 σε σχέση με την πορεία υλοποίησης των αντίστοιχων έργων της ΘΠ46 Επεξεργασία ύδατος (λύματα) δεν αναμένονται σημαντικές και μετρήσιμες εκροές μέχρι το τέλος του 2018. Προς τούτο επιλέγεται το Βασικό Στάδιο Υλοποίησης του αριθμού των συμβάσεων για την υλοποίηση των έργων επεξεργασίας λυμάτων, που αποτελεί και το σημαντικότερο ορόσημο για την υλοποίηση των έργων λυμάτων λόγω των καθυστερήσεων που έχουν καταγραφεί κατά το παρελθόν μέχρι την συμβασιοποίηση αντίστοιχων έργων. Σε κάθε περίπτωση, η επιλογή του σχετίζεται και με το στόχο που έχει τεθεί για τον οικονομικό δείκτη</p>

	<p>μέσω της αξιοποίησης της διαθέσιμης πληροφορίας της ΠΠ7-13 και ειδικότερα της οικονομικής προόδου του έργων της ΘΠ 46 Επεξεργασία ύδατος (λύματα).</p> <p>Ο κοινός δείκτης εκροής που αντιστοιχείται με αυτόν είναι ο δείκτης «Πρόσθετος πληθυσμός που εξυπηρετείται από βελτιωμένη επεξεργασία λυμάτων» που καλύπτει το 40% του συνολικού προϋπολογισμού του ΑΠ2 και είναι ο πλέον αντιπροσωπευτικός για έργα του ΘΣ6, ενώ η εμπειρία των προηγούμενων ΠΠ προσφέρει σημαντικά στοιχεία όσον αφορά τα μοναδιαία κόστη όπως παρουσιάστηκαν παραπάνω.</p>
Κωδικός	K242
Βασικό Στάδιο Υλοποίησης	Ενταγμένα έργα πολιτιστικής και φυσικής κληρονομιάς
Περιγραφή/ Στοιχεία Τεκμηρίωσης	<p>Λαμβάνοντας υπόψη στοιχεία και δεδομένα από την ΠΠ 2007-2013 σε σχέση με την πορεία υλοποίησης των αντίστοιχων έργων της ΘΠ 56 Προστασία και ανάπτυξη της φυσικής κληρονομιάς δεν αναμένονται σημαντικές εκροές μέχρι το τέλος του 2018.</p> <p>Ο κοινός δείκτης εκροής που αντιστοιχείται με αυτόν είναι ο δείκτης «Αύξηση του αναμενόμενου αριθμού επισκέψεων σε ενισχυόμενες τοποθεσίες πολιτιστικής και φυσικής κληρονομιάς και πόλους έλξης επισκεπτών» που καλύπτει περίπου το 11% του συνολικού προϋπολογισμού του ΑΠ2 και συνδέεται με τη στρατηγική ολοκληρωμένης προσέγγισης στην εδαφική ανάπτυξη.</p>

Αξονας Προτεραιότητας	ΑΠ 3 : Ενίσχυση υποδομών μεταφορών
Κωδικός	K243
Βασικό Στάδιο Υλοποίησης	Ενταγμένα έργα οδοποιίας (ανακατασκευή ή αναβάθμιση)
Περιγραφή/ Στοιχεία Τεκμηρίωσης	<p>Λαμβάνοντας υπόψη στοιχεία και δεδομένα από την ΠΠ 2007-2013 σε σχέση με την πορεία υλοποίησης των αντίστοιχων έργων της ΘΠ 22 Εθνικές οδοί και ΘΠ 23 Περιφερειακές/τοπικές οδοί, δεν αναμένονται σημαντικές και μετρήσιμες εκροές μέχρι το τέλος του 2018 καθώς η εμπειρία δείχνει ότι είναι πιθανό να ανακύψουν προβλήματα που σχετίζονται τόσο με το βαθμό ωρίμανσης των πράξεων από τους Δικαιούχους όσο και με τις χρονοβόρες διαδικασίες των απαλλοτριώσεων. Τα σημαντικότερα προβλήματα αναφέρονται στα κάτωθι:</p>

	<ul style="list-style-type: none"> - καθυστερήσεις στην έναρξη υλοποίησης εξαιτίας των διαδικασιών απαλλοτρίωσης (εκδίκαση αιτημάτων) - ελλείψεις στην ποιότητα και την πληρότητα των μελετών οδήγησαν σε εμπλοκές στην εκτέλεση έργων και την ανάγκη λήψης αποφάσεων τροποποίησης συμβάσεων, επανένταξης των πράξεων. - καθυστέρηση στην λήψη αποφάσεων, η οποία οφείλεται είτε στον μεγάλο αριθμό των εμπλεκομένων και τον επιμερισμό της ευθύνης, είτε στην έλλειψη συντονισμού, είτε στην απροθυμία λήψης δύσκολων αποφάσεων. - οι συνέπειες της οικονομικής κρίσης δεν άφησε ανεπηρέαστους τους αναδόχους και τις δυνατότητές τους στην υλοποίηση των έργων το οποίο εκφράστηκε είτε ως επιβράδυνση του ρυθμού υλοποίησης , είτε ως αδυναμία υπογραφής συμβάσεων ή είτε αδυναμίας είσπραξης λογαριασμών λόγω έλλειψης εγγυητικών και ασφαλιστικής ή φορολογικής ενημερότητας. <p>Ο κοινός δείκτης εκροής που αντιστοιχείται με αυτόν είναι ο δείκτης «Συνολικό μήκος ανακατασκευασμένων ή αναβαθμισμένων δρόμων» που καλύπτει περίπου το 70% του συνολικού προϋπολογισμού του ΑΠ3 και είναι ο πλέον αντιπροσωπευτικός για έργα του ΘΣ7, ενώ η εμπειρία των προηγούμενων ΠΠ προσφέρει σημαντικά στοιχεία όσον αφορά τα μοναδιαία κόστη της κατασκευής και αναβάθμισης έργων εθνικής οδοποιίας όπως παρουσιάστηκαν παραπάνω.</p>
--	---

Άξονας Προτεραιότητας	ΑΠ 4 : Ενίσχυση υποδομών εκπαίδευσης, υγείας και πρόνοιας
Κωδικός	K244
Βασικό Στάδιο Υλοποίησης	Ενταγμένα έργα εκπαίδευσης (όλες οι βαθμίδες)
Περιγραφή/Στοιχεία Τεκμηρίωσης	<p>Λαμβάνοντας υπόψη στοιχεία και δεδομένα από την ΠΠ 2007-2013 σε σχέση με την πορεία υλοποίησης των αντίστοιχων έργων της ΘΠ75 δεν αναμένονται σημαντικές και μετρήσιμες εκροές μέχρι το τέλος του 2018 καθώς η εμπειρία δείχνει ότι είναι πιθανό να ανακύψουν προβλήματα που σχετίζονται με καθυστερήσεις που παρουσιάζονται στην εξέλιξη της διαγωνιστικής διαδικασίας (ενστάσεις, δικαστικές προσφυγές κλπ.),</p> <p>Ο κοινός δείκτης εκροής που αντιστοιχείται με αυτόν είναι ο δείκτης «Δυναμικότητα των υποδομών εκπαίδευσης που ενισχύονται» που</p>

	καλύπτει περίπου το 38% του συνολικού προϋπολογισμού του ΑΠ4 και είναι ο πλέον αντιπροσωπευτικός για έργα του ΘΣ10, ενώ η εμπειρία των προηγούμενων ΠΠ προσφέρει σημαντικά στοιχεία όσον αφορά τα μοναδιαία κόστη υλοποίησης έργων α' και β' βάθμιας εκπαίδευσης και προσχολικής εκπαίδευσης και την ανά μονάδα δυναμικότητα.
Κωδικός	K246
Βασικό Στάδιο Υλοποίησης	Συμβάσεις που έχουν υπογραφεί για την υλοποίηση πράξεων κοινωνικών υποδομών
Περιγραφή/ Στοιχεία Τεκμηρίωσης	<p>Λαμβάνοντας υπόψη στοιχεία και δεδομένα υλοποίησης πράξεων του ΕΠ και των καθυστερήσεων που προέκυψαν αναφορικά με από την εφαρμογή του Νόμου 4412/2016 δεν αναμένονται μετρήσιμες εκροές μέχρι το τέλος του 2018 καθώς η εμπειρία δείχνει ότι είναι πιθανό να ανακύψουν πρόσθετα προβλήματα που σχετίζονται με καθυστερήσεις που παρουσιάζονται στην εξέλιξη της διαγωνιστικής διαδικασίας (ενστάσεις, δικαστικές προσφυγές κλπ κυρίως για τις προμήθειες εξοπλισμού). Επιπρόσθετα οι συνέπειες της οικονομικής κρίσης δεν άφησε ανεπηρέαστους τους αναδόχους και τις δυνατότητές τους στην υλοποίηση των έργων το οποίο εκφράστηκε είτε ως επιβράδυνση του ρυθμού υλοποίησης , είτε ως αδυναμία υπογραφής συμβάσεων ή είτε αδυναμίας είσπραξης λογαριασμών λόγω έλλειψης εγγυητικών και ασφαλιστικής ή φορολογικής ενημερότητας.</p> <p>Ο κοινός δείκτης εκροής που αντιστοιχείται με αυτόν είναι ο δείκτης «Δυναμικότητα των υποδομών φροντίδας που ενισχύονται» που καλύπτει περίπου το 16% του συνολικού προϋπολογισμού του ΑΠ4 και είναι αντιπροσωπευτικός για έργα του ΘΣ9.</p>